

INSTRUCTIO- NES TRES.

I. De facili methodo edocendi
Doctrinam Christianam; cui subnectitur
ejusdem Doctrinæ Explicatio Brevis Car-
dinalis BELLARMINI,

II. Pro Pueris primò ad Pœni-
tentiaë Sacramentum.

III. Pro iisdem primò ad Eucha-
ristiaë Communionem admitrendis.

Q U A S

Ex SS. Pater. & D. N. Libris

BENEDICTUS

~~Maximil:~~ PAPA XIII. ~~Aedificati~~

In Appendice Concilij Romani,
in Sacrosancta Basilica Lateranensi celebrati,
Anno Universalis Jubilæi 1725. Ponti-

Presbyteri ficatûs sui Anno I. *curati.*
Italicè edidit: Latinè reddite.

Præfiguntur tria capita præfati
Concilij cum Instructionibus connexa.

LABACI, Formis J. G. Mayr, Incl. P. C. T.

PRÆFATIO.

CUm in omni re tradenda plurimum intersit, utrum hoc, an illo modo, aliquid doceas, tum verò hoc in Christiani populi institutione maximi momenti existimandum est. Observanda est enim audientium aetas, ingenium, mores, conditio, ut qui docendi munus exercet, omnia omnibus efficiatur, ut & omnes Christo lucrifaciat, & seipsum fidelem ministrum, & dispensatorem probare possit, ac veluti servus bonus & fidelis, dignus sit, qui super multa constituatur à Domino. Neque verò unius tantum generis, homines fidei sua commissos, esse arbitretur, ut prescripta quadam, & certa docendi formula erudire, atque ad veram pietatem instituire aequè omnes fideles possit: sed cum alij veluti modo geniti infantes sint, alij in Christo adolescere incipiant, nonnulli verò quodam modo confirmata sint aetate, necesse est diligenter considerare, quibus lacte, quibus solidiore cibo opus sit, ac singulis ea doctrinae alimenta praeberè, qua spiritum augeant, donec occurramus omnes in unitatem fidei, & agnitionis Filij

DEI, in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi. Id vero Apostolus in seipso omnibus observandum indicavit, cum dixit se Græcis, & barbaris, sapientibus & insipientibus debitorem esse: ut videlicet intelligerent, qui ad hoc ministerium vocati sunt, ita in tradendis fidei mysterijs, in vitæ præceptis, doctrinam ad audientium sensum, atque intelligentiam accomodari oportere: ut cum eorum animos, qui exercitatos sensus habent, spirituali cibo expleverint, ne interim parvulos fame perire patiantur, ut qui panem petant, & non sit, qui frangat eis. Neque vero cujuscumque studium in docendo retardari debet propterea, quod interdum necesse sit auditorem earum rerum præceptis instrui, quæ leviores & humiliores videntur, ne sine molestia ab eis potissimum tractari solent, quorum animus in sublimium rerum contemplatione versatur, ac conquiescit. Nam si ipsa æterni Patris sapientia in terras descendit, ut in carnis nostræ humilitate, cælestis vitæ præcepta nobis traderet; quem non compellat caritas Christi, ut parvus fiat in medio fratrum suorum, & tanquam nutrix foveat filios suos; ita cupide proximorum salutem desideret, ut quod de seipso Apostolus testatur, eis velit non solum Evangelium Dei, sed etiam animam tradere. **CATECHISM. ROMAN.**
IN PRÆFAT.

Tit. I. De Summa Trinitate,
& Fide Catholica.

CAPUT IV.

Parochorum munera commemorantur: Pueros Doctrinam Christianam edocendi methodus exhibetur.

INvigilent etiam Episcopi, ut Parochi propria, quæ sua sunt, munera exerceant: plebem per se videlicet in Catholica Fide incessanter instruere, & Sacramentis reficere: quotidianas pro Populo ad DEUM preces, & orationes effundere; & laudabilis vitæ, ac conversationis exemplo, virtutibus & morum disciplina, omnibus præluere, viamque salutis præmonstrare. Ad plebes quocirca suas Parochi, ceterique animarum Rectores, singulis saltem Dominicis, Festisque diebus, qui de præcepto observari solent, de manè, post lectum in Parochiali Missa Evangelium, sermonem brevem habeant, & facilem, auditorumque capacitati aptum; vitia, quæ declinare, & vir-

tutes, quas sectari oporteat, denunciantes : Romano adhibito Catechismo, pro Parochis potissimum impresso. Hora verò pomeridianâ pueros, puellâsque à septennio, & supra, ad annum usque decimum quartum, propriam convocandos in Parochiam current; eosque suo ordine, & loco per Ecclesiam dispositos, (maribus semper à fœminis separatis) fidei rudimentis, doctrinâque Christianâ ex libello. quem clar. mem. Cardinalis Bellarminus edidit, & fel. rec. Clemens Papa VIII. retinendum mandavit, sensim, & quâ poterunt, planè imbuant; unam semper, eandemque docendi regulam sequentes, quæ servanda hîc dabitur in Appendice. Puerorum verò parentes adhortari non omittant, quos etiam adhortamur Nos, & admonemus, ut proprios Filios domi bonis moribus, verbis & exemplis instituant; atque ea, quæ ad Christianam Doctrinam pertinent: sedulò edoceant, eadem crebrò, quæ illos Parochi edocuerint, repetentes.

CAPUT V.

Rustici, & Adulti, quomodo in Fidei rudimentis instituendi.

AD hæc Nos alia, & dolenda quidem; recogitamus, pueros nempe, Christianam

stianam Doctrinam edocendos, non omnes in civitatibus & oppidis habitare; imò non paucos in campestribus, animalium custodiæ addictos, rusticam sic vitam agere, ut post receptum salutaris aquæ lavacrum, spirituali ibi absque educatione enutriti, neque, an Spiritus sanctus sit, unquam audièrint: adultosque insuper multos intra communitates occurrere, qui nostræ etiam principaliora Fidei, summæ scilicet Trinitatis, & Incarnationis mysteria ignorent, &, quod magis lamentabile est, cum ceteris in schola addiscere verecundantur. Æternæ idcirco illorum saluti consulere quocunque modo cupientes, Parochis districtè præcipimus, & mandamus, ut infra earundem solemnia Missarum, statim post habitum, ut supra, sermonem: alta voce. & materno idiomate, populo universo respondente; quod, & in secunda Missa post Parochum, ut omnimodè ignorantium malitiæ occurratur, qui Catechismum effugiunt; ac etiam in Oratorijs, Capellis, & Ecclesijs ruralibus, ubi sacra celebrari consuevère, celebrantes, adimplere teneantur, sub pœna suspensionis à divinis, Episcoporum arbitrio imponenda, saltem sequentia paulatim cantando edoceant.

Signum S. Crucis.

Λ ♠

My-

Myſteria SS. Trinitatis, & Incarnationis.
 Symbolum Apoſtolorum.
 Orationem Dominicalem.
 Salutationem Angelicam.
 Præcepta Decalogi.
 Præcepta Eccleſiæ.
 Septem Sacramenta.
 Actum Contritionis.

Tit. XXXII. De Pœnitentijs, & Remiſſionibus.

CAPUT III.

Pro Pueris: primò ad Pœnitentiæ Sacramentum, & ad Euchariſtiæ Cõunionem admittendis, inſtructiones dantur in Appen- dice.

INstructiones ad Sacramentorum Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ, à Pueris primò ſuſcipiendorum, & uſum, & cultum pertinentes, breves ſimul, & claras dabimus in noſtri hujus Concilij ſine. Ceterum Parochos omnes admonemus, ut illis inſtruendis ſedula

sedula attentione utantur, ne, praxim eos peccata confitendi edocentes, dum erga bonum, quod scire debent, amorem instillant, mali, quod nesciunt, vel minimam indant agnitionem.

APPENDIX.

INSTRUCTION I.

Ad reddendam facilem methodum bene edocendi Christianam Doctrinam.

Cit. Tit. l. cap. IV.

Non est satis dare lac, si modus hoc præbendi ita sit incongruus, ut non serviat lactenti ad desideratum nutrimentum. Hujusmodi incongruentiam, magno animi sui mœrore, Sua Sanctitas, Dominus Noster, comperit fieri in Instructione Doctrinæ Christianæ, Pueris tradi solita: quandoquidem, tametsi Parochi non desint officio suo quoad substantiam in subministrando lacte Christianæ Pietatis, instruendo pueros Doctrinâ Christianâ, nihiloscilicet aliqui Doctrinam hanc docent modo ad eum confuso, ineptoque, ut ita ipsimet sint causa, quòd

Pueri aut illam non bene, aut saltem modo quodam indigesto, nec absque difficultate, capiant. Quare, ut occurratur huic non levis momenti defectui, visum est necessarium esse, præscribere in hac Instructione methodum perquam facilem, & claram, quæ deinceps in omnibus Parochijs servanda sit in edocenda Doctrina Christiana.

- I. Diebus Fests, statutis in hoc Concilio Romano, à meridie præter signum campanæ Ecclesiæ Parochialis dari solitum, mox unus, aut duo, magis industrij, ac pij, mittendi sunt, secundum amplitudinem Parochiæ (& in horum defectu Clericus Parochialis) qui pulsantes campanulam obambulent vias, dicendo: *Patres & Matres, mittite vestros filios & filias ad Doctrinam Christianam; secus, reddetis stridam rationem D E O.*
- II. Deligantur duæ Personæ adultæ, majori zelo, ac charitate præditæ, cum titulo: *Piscatorum*, quæ Virgam manu gestent, atque circummeant ad congregandos, cum quadam animi affabilitate, pueros & puellas ad Doctrinam Christianam, quibus concedit Sua Sanctitas *centum dierum Indulgentiam* in forma consveta Ecclesiæ, pro

pro singulis vicibus, quibus hoc pietatis exercitium fecerint, exhortaturque ad hocce exercitium, oppidò sanctum, etiam Nobiliores, magisque conspicuas Personas ejus loci, ut ita facilius alij permoveantur ad comparandum. In defectu laicorum, supplebunt Clerici, & Sacerdotes Parochiæ: eritque eorundem officium curandi, ut Pueri tempore hujus exercitij cum debita modestia, & absque strepitu in Ecclesia se gerant.

III. Dividantur in plures classes, secundum numerum majorem, vel minorem illorum Parochianorum, qui tenentur interesse Doctrinæ; sintque in qualibet classe octo, aut ad summum decem, distributi in modum circuli, atque cuilibet classi præsit cum titulo Magistri Sacerdos unus, aut Clericus, aut alia Persona bene versata, & exercitata in Doctrina Christiana, potestque ex pueris ipsis aliquis deputari *Magister*, & quidem unus ex ijs, qui sunt in quarta classe pro tertia; ex ijs, qui sunt in tertia classe pro secunda; & sic ex alijs classibus pro alijs.

IV. Curetur, ut sint minimum quatuor Classes Puerorum, & quatuor Puellarum; in

in quarum I. designentur pro scholari-
 bus incipientes, doceaturque in cunctis
 uniformiter secundum mandatum Cle-
 mentis VIII. in sua Constitutione, *Pastoralis*,
 de anno 1598. omni alia exclusâ, Doctri-
 nâ Christianâ Brevis Explicatio à *ſ. E's ne
 tu Christianus?* usque ad Declarationem
Credo. In II. Classe à Declaratione *Credo*
 usque ad *Præcepta DEi*. In III. à *Præceptis
 DEi* usque ad *Virtutes Theologicas & Cardi-
 nales*. In IV. à *Virtutibus Theologicis & Car-
 dinalibus* usque ad finem. Si verò multa
 Parochianorum copia sit instruenda, mul-
 tiplicentur classes, subdividanturque se-
 cundum exigentiam.

V. Fiant tot Schedæ, quot sunt Classes, in
 quibus scribatur literis majusculis: *Classis
 Prima, Classis Secunda, Classis Tertia, Clas-
 sis Quarta*; atque distribuantur cum pro-
 portione loca, affiganturque supra eadem
 Schedæ eadem, ut quisque nôrit Clas-
 sem suam. Præterea in libello quodam
 notentur nomina eorum omnium, qui
 judicati fuerint apti pro tali, vel tali Clas-
 se. Nec sinantur ascendere ex Classe in-
 feriori ad altiore, nisi illi, qui judicio
 Magistrorum probè imbuti fuerint noti-
 tia rerû, quæ edocentur in Classe inferiori.

VI. Archi-

VI. Archi-Presbyteri, Parochi, Rectores, aut Vicarij Curati, respectivè tenebuntur assistere, dirigere ac ordinare has omnes dispositiones. Atque ut fiant debito cum ordine, decore, ac fructu, satagent esse toti in omnibus, & toti in singulis Classibus suprà dictis; curèntque ad manum habere, qui ipsos coadjuvent, atque si Clerici vel Presbyteri fuerint negligentes, informant de hoc eorundem Episcopos: quòd si tacuerint, illorum culpa recidet in ipsorummet damnum.

VII. Obligantur frequentare Scholam Doctrinæ Christianæ mares à septimo ætatis anno usque ad decimum quartum, & fœminæ à septimo usque ad duodecimum; & si Patres, aut Matres, filios & filias, ac Patresfamilias famulos, & mercenarios mittere neglexerint, ij post tertiam & quartam monitionem, à proprijs Parochis factam, ob hunc neglectum supponantur Interdicto Personali à proprio Parocho ad prudens Episcopi arbitrium. Si verò Parochi fuerint conniventes, & indulgentes, ipsimet pœnæ subjacebunt negligentiae aliorum debitæ.

VIII. Por-

VIII. Porrò si reperiantur adulti, qui ignorarent principaliora Fidei nostræ mysteria, articulòsque magis necessarios ad consequendam æternam salutem, manent etiam iidem adstricti, sub pœna Interdicti ab ingressu Ecclesiæ, ad arbitrium tamen propriorum Episcoporum, ad comparandum tempore Catechismi, aut brevis Instructionis. quam facient Parochi, sicut dicetur n. x., post Evangelium Missæ Parochialis, aut Missæ Capellanorum. Exhortamur idcirco omnes & singulos, tam viros, quàm mulieres, ut compareant in Ecclesia tempore hujus Sancti Exercitij integræ Doctrinæ Christianæ; cum hac tamen animadversione, ut mulieres occupent locum distinctum in Ecclesia à viris prorsus separatam; conceditque eadem Sua Sanctitas *centum dierum Indulgentiam* ijs, qui interfuerint, & centum ijs, qui docuerint.

IX. Exercitium edocendæ Doctrinæ, uniuscujusque Classis, duret mediâ horâ atque ideò quisque Parochus cûret habere ad manum clepsydram pro sua directione. Finita horâ mediâ collocentur pueri & puellæ non jam in modum circuli, sed ita, ut pars una sit facie observa alteri in faciem,

ciem, fiatque altera mediâ horâ disputa-
ratio, quæ in hoc consistit, ut puer unus
interroget alterum, ac similiter puella
una alteram: atque si erret, corrigatur à
socijs magis exercitatis in eadem Classe.

X. Finita hac quoque disputa-
tione, fiat Instructio brevis,
quam mandavimus fieri om-
ni die festo post Evangelium
Missarum Parochialium;
præcinanturque à duobus
paulatim & distinctim, re-
spondentibus singulis Paro-
chianis, in Ecclesia præten-
tibus, sequentia in lingua
vulgari: videlicet

*Suprà Tit. 1.
Cap. V.*

1. Signum S. Crucis.
2. Credo.
3. Oratio Dominicalis.
4. Salutatio Angelica.
5. Præcepta Decalogi.
6. Præcepta Ecclesiæ.
7. Septem Sacramenta.
8. Actus Contritionis.

XI. Postremò recitentus Litaniz B. Virginis
cum Oratione posita in fine Doctrinæ
Bellar-

Bellarmini; sicuti etiam ante initium prædictorum Exercitiorum dicendæ sunt consuetæ Orationes ab eodem præscriptæ.

XII. Atque ut hæc omnia ad singulorum notitiam perveniant, mandatur Parochis & Curatis, ut accepto Concilio, hæc ipsa promulgent inter Missarum Parochialium solemnia tribus diebus festis; ac præterea bis in anno, nempe primâ Dominicâ mensis Januarij, & Dominicâ in Albis: ac pro singulis vicibus, quibus hæc aut ex toto, aut ex parte observare neglexerint, corrigantur & puniantur ad arbitrium suorum Episcoporum; uti & alij Ecclesiastici, qui destinati à Parochis officium ipsis præscriptum & assignatum, aut recusaverint, aut non adimpleverint. In tertia Sessione Concilij Romani 29. Aprilis 1725.

*F. A. Archiepisc. Episc. Abellinens.
Secretarius Concilij.*

17
ROBERTI
BELLARMINI
POLITIANI, è Soc. JESU,
S. R. E. CARDINALIS.

CHRISTIANÆ
DOCTRINÆ

Brevis Explicatio,

Jussu SS. D. N. CLEMENTIS VIII.
Pont. composita, revisa & approbata à Con-
gregatione Reformationis, ut sublata modo-
rum docendi, eandemque discendi varietate,
posthac unus, idemque modus docendo,
& discendo ab omnibus teneatur.

*Quam etiam in Concilio Romano
Anno 1725. celebrato, SS. D. N.*

BENEDICTUS
PAPA XIII. Retinen-
dam mandavit.

*Ex Italico Latinè reddita, pau-
culis mutatis, & additis, asterisco *
notatis.*

LABACI, Formis J. G. Mayr, Incl. P. C. T.

CLEMENS PAPA VIII.

Ad futuram rei memoriam.

PAstoralis Romani Pontificis sollicitudo in eam præcipuè curam incumbere debet, ut Christifideles pueri Catholicam Doctrinam facile edoceantur, ut in illis uno, eodemque tempore, Christianæ fidei cognitio, ac divinorum observantia præceptorum, indies crescat. Cùm itaque, sicut accepimus, plures Doctrinæ Christianæ libellos, a varijs personis

compositos, diversam ordinum,
 verborúmque seriem continen-
 tes, emanârint, ita ut in docen-
 do, & discendo, non modica or-
 ta sit difficultas, atque varietas.
 Nos huic malo occurrere cupi-
 entes novum ejusdem Doctrinæ
 Christianæ libellum per dilectû
 Filium ROBERTUM BEL-
 LARMINUM, Presbyterum
 Societatis Jesu, de mandato no-
 stro conscriptum, ac in * duas
 partes divisum, à dilectis Filijs,
 Reformatoribus, in Congrega-
 tione Reformationis nostræ de-
 putatis, diligenter examinari
 mandavimus. Cúmque libel-
 lum hujusmodi omnino absolu-
 tum, & à prædicta Congrega-
 tione comprobatum, in lucem
 edi,

edi, & typis tradi mandaverimus, ut posthac unus, idémque modus docendo, & discendo Christianam Doctrinam ab omnibus teneatur, Motu proprio, & ex certa scientia, maturáque deliberatione, nostris dilectis Filijs, Confratribus Confraternitatis Doctrinæ Christianæ de Urbe, qui, ùt etiam accepimus, multis abhinc annis in ipsa Urbe, & extra, in diversis locis Doctrinam hujusmodi docere consuevêrunt, prædictum novum Doctrinæ Christianæ libellum, ùt præfertur, examinatum, & approbatum, auctoritate nostra imprimi facere, quòdque nemo unquam, tam in alma Urbe, quàm in toto statu nostro

Ecclesiastico, libellum hujusmodi sine expressa ipsorum Confratrum, seu Officialium ejusdem Confraternitatis licentia imprimere possit, ad Decennium proximum auctoritate Apostolica tenore præsentium concedimus & indulgemus.

Inhibentes propterea librorum Impressoribus, & Bibliopolis in ditione nostra Ecclesiastica consistentibus, sub indignationis nostræ & amissionis librorum, necnon quingentorum ducatorum auri de Camera, pro una Camera Apostol., pro alia denunciatori, seu accusatori, & pro reliqua tertia parte Camera prædictæ applicanda, eo ipso incurrenda pœna, ne libellum

Doctrinæ Christianæ hujusmodi sine Officialium Societatis prædictæ pro tempore existentium, licentia etiam in scriptis obtentâ, imprimere, aut impressum vendere, seu venalem habere, vel proponere audeant, seu præsumant. Mandantes dilecto Filio nostro in Urbe Vicario, & ejus Officialibus in dicta Urbe, & ejus districtu, tam in publicis, quàm in privatis scholis, & Ecclesijs, alios Doctrinæ Christianæ libellos adhiberi, imprimi, & jam impressos vendi, seu venales haberi, vel proponi minimè permittant, quin immò sub pœnis prædictis contradictores quoscunque ad omnia suprædicta inviolabiliter observanda auctori-

tate nostra cogant, & compellāt.

Hortamur autem in Domino Venerabiles Patriarchas, Archiepisc., Episc. & dilectos Filios eorum Vicarios, nec non Abbates, Parochos universos, ubique eorum existentes, & alios, ad quos spectat, ut quantum per eos fieri poterit, in docendo Christianam Doctrinam in eorum quisque Ecclesijs, Dioccesibus, & Parochijs respectivè, libellum hujusmodi, ut præfertur, approbatum, & jussu nostro editum, recipiant & adhibeant: nec non recipi, & adhiberi curent, ac faciant.

Dilectis verò Filijs nostris, & Sedis Apostolicæ Legatis, Vice-Legatis, Gubernatoribus, & alijs

alijs Statûs nostri Ecclesiastici Officialibus, per præsentés injungimus, ac respectivè mandamus; ut pœnas prædictas in contravenientes, quâdo & quoties requisiti fuerint, irremissibiliter exequantur. Decernentes irritum & inane, quicquid secus super his quovis modo contigerit attentari. Non obstantibus constitutionibus, & ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrarijs quibuscunque. Dat. Ferrariæ sub Annulo Piscat. die xv. Julij 1598. Pontificatûs nostri anno septimo.

Marcellus Vestrius Barbianus.

* Nota, alteram libelli partem esse ejusdem Bellarmini Doctrinæ Christianæ copiosam, seu latiore explicationem.

ORATIO

*Dicenda ante explicationem
Doctrinae Christianae.*

Actiones nostras quaesumus,
Domine, aspirando praeveni,
& adjuvando prosequere;
ut cuncta nostra Oratio, & Operatio
a te semper incipiat, & per
te caepa finiatur. Per Christum
Dominum nostrum, Amen.
In nomine Patris, & Filij, & Spiritus
Sancti, Amen.

In fine.

Agimus tibi gratias Omnipotens
DEUS, pro univerlis
Beneficijs tuis. Qui vivis, &
regnas in saecula saeculorum,
A M E N.

DO.

DOCTRINA
CHRISTIANA
BREVIS,

Ut possit facile memorie mandari,

*De fine Christiani, & de
signo Sanctæ Crucis.*

Magister. *Esne tu Christianus?*

Discipulus. Sum per DEI gratiam.

M. Quis dicendus est Christianus?

D. Ille, qui profitetur Fidem, & Legem Christi.

M. In quo consistit præcipuè Fides Christi?

D. In duobus mysterijs præcipuis, quæ comprehenduntur Signo Sanctæ + Crucis, nempe in Unitate, & Trinitate DEI; & in Inarnatione & morte Nostri Salvatoris.

M. Quid sibi vult Unitas, & Trinitas DEI?

D. Idem

D. Idem: quòd in DEO sit una sola Divinitas, vel essentia & natura Divina, quæ tamen subsistit in tribus Personis Divinis, quæ vocantur Pater, Filius, & Spiritus Sanctus.

M. Cur sunt tres Personæ Divinæ?

D. Quia Pater non habet principium, nec procedit ab altera Persona. Filius procedit à Patre; & Spiritus Sanctus à Patre, & Filio.

M. Cur hæc tres Personæ Divinæ sunt unæ solus DEUS?

D. Quia habent unam eandemq; essentiam, unam eandemq; potentiam, unam eandemq; sapientiam, & unam eandemq; bonitatem.

M. Quid sibi vult Incarnatio, & mors nostri Salvatoris?

D. Idem: quòd Filius Dei, id est, secunda Persona Sanctissimæ Trinitatis, sit Factus homo, sitque mortuus in Cruce ad nos salvandos.

M. Quomodo hæc duo mysteria comprehenduntur Signò Sanctæ Crucis?

D. Quia signum Sanctæ Crucis ✝ formantes, primùm attolimus manum dexteram, & frontem tangimus, dicendo: *In nomine Patris*, dein pectus, dicendo: *& Filij*; denique attolimus dexteram, & sinistro humero

humero ad dexterum progredimur, dicendo: & Spiritus Sancti. Amen.

M. Quomodo ergo significatur hęc primum mysterium Sanctissimę Trinitatis?

D. Quia illa vox (In nomine) significat unitatem; alię voces significant Trinitatem.

M. Ediffere, quomodo significatur secundum mysterium?

D. Figura ✝ Crucis repręsentat mortem Salvatoris, qui postquam factus est homo, ac docuit viam salutis doctriną, exemplo, & miraculis, mortuus est in sancto ligno Crucis.

Explicatio Credo.

M. Quę est regula credendi?

D. Est Symbolum Apostolorum, quod vulgę dicitur Credo.

M. Recita CREDO.

1. Credo in Deum, Patrem Omnipotentem, creatorem Cęli & Terrę.
2. Et in JESUM Christum, Filium ejus unicum, Dominum Nostrium.
3. Qui conceptus est de Spiritu Sancto, natus ex Maria Virgine.
4. Passus sub Pontio Pilato, crucifixus, mortuus, & sepultus.
5. Descendit ad Inferos, tertia die resurrexit a mortuis.

6. Ascen-

6. Ascendit ad cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipotentis,
7. Inde venturus est judicare vivos & mortuos.
8. Credo in Spiritum Sanctum.
9. Sanctam Ecclesiam Catholicam: Sancto-
rum Communionem.
10. Remissionem peccatorum.
11. Carnis Resurrectionem.
12. Et vitam æternam. Amen.

M. Quid comprehendunt summatim hi Articuli?

D. Totum id, quod præcipuè ac expressè credere oportet de Deo, & de Ecclesia; nam primi octo Articuli pertinent ad DEUM, quatuor ultimi ad Ecclesiam.

M. Explica mihi primum Articulum.

D. Ego credo firmiter in unum solum DEUM, qui est Pater naturalis sui unici Filij, ac simul Pater per gratiam omnium bonorum Christianorum, qui ideo vocatur Filij Dei adoptivi. Qui denique est Pater per creationem omnium creaturarum. Atque hic Deus est omnipotens, quia potest facere omnia, quæ vult, & creavit ex nihilo Cœlum & Terram, ac omnia, quæ ijs continentur, id est, univ-
ersum Mundum.

M. Explica Secundum Articulum.

D. Ego credo etiam in JESUM Christum,
qui

qui est Filius unicus DEI Patris, qui fuit ab æterno ab eodem Patre genitus, estque DEUS æternus, infinitus, omnipotens, Creator, ac Dominus noster, sicut Pater.

M. Explica tertium Articulum.

D. Ego credo, quòd JESUS Christus non solum sit verus DEUS, sed etiam verus homo, qui assumpsit carnem humanam ex immaculata Virgine Maria, per virtutem Spiritûs Sancti, atque ita genitus est in terra à Matre sine Patre, sicut in cœlo erat genitus à Patre sine Matre.

M. Explica quartum Articulum.

D. Ego credo, quòd JESUS Christus ad redimendum Mundum pretioso Sangvine suo, passus sit sub Pontio Pilato Præside Judææ, fueritque flagellatus, spinis coronatus, ac ✝ Cruci affixus, in qua est mortuus, ac de ea depositus, in Sepulchro novo est sepultus.

M. Explica quintum Articulum.

D. Ego credo, JESUM Christum statim, postquam fuit mortuus, descendisse cum anima ad limbum Sanctorum Patrum, & die tertio, qui fuit Dominicus, resurrexisse gloriosum, & triumphantem.

M. Explica sextum Articulum.

D. Ego credo, quòd JESUS Christus, postquam mansit quadraginta dies cum Sanctis

Etis Apostolis, ut multis apparitionibus stabiliret suam veram Resurrectionem, ascenderit ad cœlum, & ibi sedeat ad dexteram Patris: hoc est, in æquali gloria cum Patre, tanquam Dominus & gubernator omnium creaturarum.

M. Explica mihi septimum Articulum.

D. Ego credo, quòd idem Dominus Noster in fine Mundi sit venturus de cœlo cum potestate magna & gloria, sitque judicaturus omnes homines, dando unicuique præmium, aut pœnam, prouti fuerit meritis

M. Explica octavum Articulum.

D. Ego credo in Spiritum Sanctum, qui est tertia Persona Sanctissimæ Trinitatis, & procedit à Patre, & Filio, estque in omnibus, & per omnia æqualis Patri, & Filio; hoc est, æternus, infinitus, omnipotens, Creator, & Dominus omnium rerum, sicut Pater, & Filius.

M. Explica mihi nonum Articulum.

D. Ego credo pariter, quòd sit una Ecclesia, quæ est Congregatio omnium Fidelium Christianorum, qui baptizati credunt, & confitentur Fidem Christi Domini Nostri, atque profitentur Vicarium ipsius Christi in terris esse summum Pontificem Romanum.

M. Quare

M. Quare dicitur hæc Ecclesia Sancta, & Catholica?

D. Dicitur Sancta, quia habet Caput Sanctum, quod est Christus, & multa membra Sancta, ac Fidem, Legem, & Sacramenta Sancta: dicitur Catholica, id est, universalis.

M. Quid significat Communio Sanctorum.

D. Significat participationem orationum, & bonorum operum, quæ in Ecclesia fiunt: sicut in corpore humano bonum unius membri participant omnia alia membra.

M. Explica decimum Articulum.

D. Ego credo, quod in Sancta Ecclesia sit vera peccatorum remissio per Sancta Sacramenta, tanquam media; quodque in hac homines, Dæmonis filij, & rei pœnæ inferni, evadant Filij Dei, & hæredes gloriæ Paradisi.

M. Explica undecimum Articulum.

D. Ego credo, quod in fine mundi omnes homines sint resuscitandi ad vitam, sintque reassumpturi eadem corpora, quæ olim habebant, fietque hoc DEI virtute, cui nihil est impossibile.

M. Explica Ultimum Articulum.

D. Credo, bonis Christianis paratam esse vitam æternam, plenam omni felicitate,

& liberam ab omni specie mali; è contra infidelibus & malis Christianis paratam esse mortem æternam, refertam omni miseria, & expertem omnis boni.

M. Quid significat A M E N ?

D. Significat : in veritate sic est.

EXPLICATIO.

Pater noster, & Ave Maria.

M. Quia hætenus egimus de eo, quod credendum est; volo experiri num scias id, quod sperandum est: scilicet Pater noster?

D. Perbene scio, quia hæc est prima oratio, quam didici, quamque recito omni manè, & omni vesperi unacum Ave Maria, & Credo.

M. Ergo recita Pater noster.

D. Pater noster, qui es in cœlis.

1. Sanctificetur nomen tuum.

2. Adveniat regnum tuum.

3. Fiat voluntas tua, sicut in cœlo & in terra.

4. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.

5. Et dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris.

6. Et ne nos inducas in tentationem.

7. Sed libera nos à malo. Amen.

M. Quis

M. Quis composuit hanc orationem?

D. Composuit Christus, Dominus noster, & ideo est excellentior omnibus alijs.

M. Quid continet Summatim hæc Oratio?

D. Omne id, quod potest peti & sperari à Deo: sunt enim septem petitiones: in quarum quatuor primis petimus, ut nobis largiatur bonum; in tribus sequentibus, ut nos, liberet à malo. Atque quantum ad bonum: primo petimus gloriam DEI. Secundò summum nostrum bonum. Tertiò gratiam ad hoc obtinendum. Quartò medium habendi & conservandi dictam gratiam. Quantum ad malum: petimus, ut nos liberet, Primò à præterito, Secundò à futuro malo, Tertiò à præsentis malo, atque sic ab omni malo.

M. Explica illas voces, quæ præcedunt primam petitionem: nempe hæc: PATER NOSTER, QUI ES IN COELIS?

D. Hæ voces sunt breve procœmium, in quo redditur ratio: cur nobis animum & fiduciam addamus ad alloquendum per orationem Dominum adeò magnum, & cur speremus orationem nostram exauditum iri. Hinc dicitur, quòd Deus sit Pater Noster, nempe per creationem & adoptionem, & ideo nos tanquam filij ad ip-

psum recurrimus. Adjungitur, quòd sit in coelis, tanquam Dominus universi. Et ideo intelligimus, quòd possit nos exaudire, si velit; sicut nos speramus, quòd velit, cùm sit Pater.

M. Explica primam petitionem.

D. In prima petitione rogamus, ut DEUS cognoscatur à toto mundo, atque ita ipsius Sanctum nomen ab omnibus honoretur, & glorificetur, sicuti par est.

M. Explica secundam petitionem.

D. Petimus in Secunda, ut velociter adveniat regnum nobis promissum, id est, ut finitis pugnis, quas habemus cum Dæmone, Mundo, & carne, perveniamus ad æternam beatitudinem, in qua regnaturi sumus cum DEO absque ulla molestia, & labore.

M. Explica tertiam.

D. Petimus in tertia gratiam DEI, cujus auxilio obediamus perfectè sanctis ipsius mandatis; quemadmodum Angeli semper ipsi obediunt in cælo: quia scala, per quam ad regnum DEI, ascendimus, est observantia mandatorum.

M. Explica quartam.

D. Petimus in quarta panem quotidianum non tantùm spiritualem, hoc est, verbum DEI, Sacramenta: sed etiam corporalem,
id

id est, victum, & vestitum: quia Verbum DEI, quod per Prædicatores proponitur, & legitur à nobis in libris spiritualibus, Sanctâque Sacramenta, præsertim Confessionis Communionis, sunt de se efficacissima media (nisi nos ex parte nostra desimus) ad acquirendam, & conservandam gratiam DEI, de qua egimus in præcedenti petitione, atque victus, & vestitus sunt necessarij ad sustentandam hanc vitam in DEI obsequio.

M. Explica quintum.

D. Petimus in quinta, ut DEUS nos liberet à malis præteritis, id est, peccatis jam commissis condonando nobis debitum culpæ & pœnæ, quod per hæc contraximus. Adjungitur: Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, id est, condonamus offensas nostris inimicis. Siquidem non est conveniens, ut DEUS nobis condonet peccata, quæ sunt offensæ longè maximæ: si nos non velimus condonare injurias nobis factas, quæ sunt offensæ levis momenti.

M. Explica sextam.

D. Petimus in sexta, ut DEUS nos liberet à tentationibus, quæ sunt mala futura, aut non permittendo nos tentari, aut dando nobis gratiam, ut non vincamur.

M. Explica septimam.

D. Petimus in septima, us DEUS nos liberet à malo præsentis, id est, ab omni afflictione & miseria, atque etiam ab omni vana prosperitate, & dignitate temporali; si prævidet salutem animæ nocituras.

M. Recita nunc Ave Maria.

D. AVE MARIA, gratiâ plena: Dominus tecum. Benedicta tu in mulieribus, & benedictus fructus ventris tui, JESUS. Sancta MARIA, Mater DEI, ora pro nobis peccatoribus, nunc, & in hora mortis nostræ. Amen.

M. Quis salutationem Angelicam composuit?

D. DEUS ipse: quamvis non per os suum, sed partim per os Gabrielis Archangeli, partim S. Elifabethæ, & partim S. Matris Ecclesiæ.

M. Quare ordinariè recitas post Pater noster Ave Maria?

D. Ut per intercessionem Beatissimæ Virginis faciliùs impetrem id, quod peto à DEO. Est enim illa Advocata peccatorum, ac plena misericordiâ, atque exaltata est in cælo supra omnes choros Angelorum, estque DEO gratissima.

M. Invocasne etiam alios Sanctos, ut tibi auxilientur?

D. In-

D. Invoco Omnes Sanctos, & speciatim
Sanctum mei nominis, ac Sanctum meum
Angelum Custodem.

Explicatio Decalogi, seu decem Præceptorum DEI.

M. *Progrediamur jam ad id, quod tenemur fa-
cere amore DEI & Proximi: igitur recita de-
cem Præcepta DEI.*

- D. 1. Ego sum Dominus DEUS tuus, non
habebis DEOS alienos coram me.
2. Non assumes nomen Domini DEI tui
in vanum.
3. Memento, ut diem sabbati sanctifices.
4. Honora Patrem tuum, & Matrem tuam,
ut sis longævus super terram, quam
Dominus DEUS tuus dabit tibi.
5. Non occides.
6. Non mœchaberis.
7. Non furtum facies.
8. Non loquêris contra proximum tuum
falsum testimonium.
9. Non concupisces uxorem proximi tui.
10. Non concupisces proximi tui do-
mum, non agrum, non servum, non
ancillam, non bovem, non asinum, &
universa, quæ illius sunt.

M. Quid complectuntur in se summam hæc Præcepta?

D. Id omne, quod tenemur facere ad amandum DEUM, & Proximum. Quia prima tria Præcepta docent nos, quomodo nos debeamus habere erga DEUM corde, verbo & opere. Reliqua septem instruunt nos, quomodo debeamus facere bonum proximo, neque eidem nocere in corpore, in honore, in re; ne quidem animo, aut corde. Atque ita finis omnium Præceptorum est mandatum charitatis, quo jubemur amare DEUM super omnia, & proximum, sicut nosmetipsos.

M. Declara primum Præceptum.

D. Initio hujus Præcepti admonet nos DEUS, quòd ipse sit noster verus, & supremus Dominus; quòdque ideo nos obligemur ipsi obedire omni cum diligentia. Præterea præcipit, ut nullum alium DEUM agnoscamus, nisi ipsum solum; in quo peccant infideles, qui adorant creaturas locò creatoris, ac etiam venifici & venificæ, quæ Dæmonem pro DEO colunt.

M. Declara secundum.

D. Secundum Præceptum verat blasphemias, quæ sunt peccata gravissima, juramenta falsa, aut non necessaria, votorum violationes, ac omnem aliam irreverentiam, quæ verbis DEO irrogatur. M.

M. *Declara tertium.*

D. Tertium præcipit observantiam festorum; quæ consistit in abstinendo ab operibus servilibus, ut habeamus tempus nos occupandi in consideratione beneficiorum Divinorum, visitatione Ecclesiarum, recitatione Orationum, lectione librorum spiritualium, auditione officiorum Divinorum, & Concionum, ac exercitio hujusmodi Spiritualium, & sanctorum operum.

M. *Declara quartum.*

D. Quartum præcipit, ut honoremus Patrem & Matrem, non solum verbis, iisdem reverentiam exhibendo, aut caput detegendo: verum etiam eisdem auxiliando, & succurrendo in ipsorum necessitatibus. Atque hoc, quod dicitur de Patre & Matre debet etiam observari erga alios proximos; tametsi non cum tanta obligatione, quanta erga Patrem & Matrem, qui nobis vitam dederunt, nosque educârunt multa cum cura & labore.

M. *Declara quintum.*

D. In quinto præcipitur, ne ullum injustè occidamus, nec ulli in corpore malum inferamus. Dicitur *injustè*, quia Judices qui malefactores condemnant ad mortem, & ministri justitiæ, qui illis inferunt mor-

tem; sicuti etiam milites in bello iusto, non peccant vulnerando, aut occidendo.

M. *Declara sextum.*

D. Præcipit sextum, ne committamus adulterium, id est, peccatum cum uxore alterius. Præterea, ut non faciamus fornicationem, nec aliud peccatum carnale.

M. *Declara septimum.*

D. Septimū præcipit, ne ullus accipiat rem alterius occultè, quæ acceptio dicitur furtum; nec apertè, quæ acceptio dicitur rapina; ne faciat fraudes in venditione, emptione, & similibus contractibus. Denique ne damnificet proximum in re aliqua.

M. *Declara octavum.*

D. In octavo prohibetur falsum testimonium, contumelia, detractio, adulatio, mendacia, ac omne aliud damnum, quod irrogatur proximo lingua.

M. *Declara duo ultima*

D. Præcipit DEUS in postremis duobus præceptis, ne ullus concupiscat uxorem, aut rem alterius: quia ipse, qui intuetur corda, vult hæc esse sancta & munda non solum exterius, sed etiam interiùs, ut simus integrè ac verè iusti.

Explicatio Præceptorum Ecclesie, & Confiliorum.

M. Adde Præceptis DE I illa pauca, quæ his addidit Sancta Ecclesia.

D. Præcepta Ecclesie sunt quinque.

1. * Statutos Ecclesie Festos dies celebrare.
2. Sacrum Missæ Officium diebus Festis reverenter audire.
3. In Quadragesima, Quatuor temporibus, ac Vigilijs præceptis & Sabbati ab esu carniùm abstinere.
4. Peccata sua ad minimum semel in anno confiteri; & semel in anno, idque circa tempus Paschæ S. Eucharistiam sumere.
5. A Nuptijs celebrandis abstinere temporibus vetitis: videlicet à prima Dominica Adventûs usque ad Epiphaniam; & à primo die Quadragesimæ ad Dominicam in Albis. Decimas Ecclesie solvere.

M. Velim edisseras, utrum præter Præcepta, quæ omnes obligant, sint etiam consilia aliqua ad perfectius vivendum accomodata?

D. Sunt tria Consilia, data à Dño Nostro JESU Christo jis, qui cupiunt ad perfectionem pervenire.

M. Quæ

M. Quæ sunt ista Consilia?

*D. Paupertas voluntaria; Castitas perpetua;
& Obedientia in omni re, quæ non sit
peccatum.*

Explicatio Sacramentorum.

*M. Satis egimus de omni eo, quod oportet cre-
dere, sperare & facere; superest, ut agamus
de Sanctis Sacramentis, per quæ tanquam
media acquirimus gratiam DEI. Dic. ergo,
quot sunt Sacramenta?*

D. Sunt Septem.

1. Baptismus.

2. Confirmatio, vel Chrisma.

3. Eucharistia.

4. Pœnitentia.

5. Extrema Unctio.

6. Ordo.

7. Matrimonium.

M. Quis ea instituit?

D. JESUS Christus, Dõminus Noster.

M. Quem effectum operatur Baptismus?

*D. Hunc, quod hominem faciat filium DEI,
& hæredem Paradisi; deleat omnia pec-
cata, repleat animam gratiâ, & donis spiri-
tualibus.*

M.

M. Quem effectum operatur Confirmatio?

D. Hunc, quod nos confirmet, ac corroboret, ut sine metu profiteamur Fidem Domini Nostri JESU Christi, atque ita nos efficiat veros milites Salvatoris.

M. Quis est effectus S. Eucharistiæ?

D. Hæc nutrit in anima Charitatem, quæ est vita ipsius, augétque in ea indies hanc vitam, & ideo datur sub specie panis; quamvis verè non sit panis id, quod apparet esse panis, sed Corpus Domini Nostri JESU Christi: quemadmodum in calice non est vinum id, quod apparet esse vinum, sed verus Sanguis ejusdem Christi Domini Nostri sub specie vini.

M. Quis est effectus Pœnitentiæ?

D. Hæc remittit peccata post Baptismum commissa, facitq; in DEI amicitiam redire illum, qui per peccatum factus est inimicus DEI.

M. Quæ requiruntur ad hoc Sacramentum recipiendum?

D. Oportet primò, habere dolorè de peccatis cum proposito ea de cetero non committendi. Secundò confiteri omnia Sacerdoti approbato à Superioribus. Ultimò, implere pœnitentiam impositam à Sacerdote.

M. Quis est effectus Extremae Uctionis?

D. Delet reliquias peccatorum: recreat infirmum, illóque tempore, quo ab infirmitate opprimitur, animam ejus corroborat, ac confortat ad tentationes Dæmonis superandas; demum sanitatem corporis restituit, si ita expediat ad salutem animæ.

M. *Quis est effectus Ordinis?*

D. Confert virtutem, & gratiam Sacerdotibus, & alijs Ministris Ecclesiæ, ut ritè fungantur officijs suis.

M. *Quis est effectus Matrimonij?*

D. Confert virtutem, & gratiam, ut legitimè vir & mulier per Matrimonium conjuncti vivant in pace, charitate, atque procreent, & educent filios in Sancto timore DEI, quò habeant gaudium in hac vita, & in altera.

Explicatio Virtutum Theologiarum, & Cardinalium.

M. *Explicatis jam præcipuis Doctrinæ Christianæ partibus, quæ sunt Credo. Oratio Dominica, Præcepta, & Sacramenta. Placet nunc loqui de virtutibus, & vitijs, deque quibusdam alijs rebus, quæ multum conferunt ad vivendum conformiter voluntati Divina. Ediffere ergo, quot sunt virtutes præcipuæ?*

D. Sum

D. Sunt septem, tres Theologicæ, & quatuor Cardinales.

M. *Quæ sunt virtutes Theologicæ?*

D. Fides, Spes, & Charitas.

M: *Quare vocantur Theologicæ?*

D. Ideo, quia vox, Theologica significat rem, quæ respicit, aut spectat ad DEUM.

M. *Quomodo ergo Fides Deum respicit?*

D. Quia operatur, ut nos credamus omnia ea, quæ DEUS revelavit Sanctæ Ecclesiæ.

M. *Quomodo spes Deum respicit?*

D. Quia efficit, ut nos ponamus nostram fiduciam in DEO, atque ab ipso speremus vitam æternam; mediante gratia ipsiusmet DEI, ac mediantibus nostris meritis, quæ tamen oriuntur à gratia ipsius.

M. *Quomodo Charitas respicit Deum?*

D. Quia facit, ut nos DEUM amemus super omnia, & proximum, sicut nosmetipsos ex amore DEI.

M. *Quæ sunt virtutes Cardinales?*

D. Prudentia, Justitia, Temperantia & Fortitudo.

M. *Cur vocantur Cardinales?*

D. Quia sunt Principales, & veluti fontes bonarum operationum.

M. *Explica officia harum virtutum.*

D. Prudentia nos facit consideratos & cau-

tos in omni re; ut non fallamur, nec alios fallamus.

Justitia facit, ut reddamus unicuique suum.

Temperantia facit, ut frœnum iniiciamus desiderijs inordinatis.

Fortitudo facit, ut non metuamus ullum periculum, nec quidem ipsam mortem, quando DEI obsequium exigit

De Donis Spiritus Sancti.

M. Quot sunt dona Spiritus Sancti?

D. Sunt Septem:

1. Sapientia.

2. Intellectus.

3. Consilium.

4. Fortitudo.

5. Scientia.

6. Pietas.

7. Timor Domini.

M. Quid utilitatis hæc dona nobis afferunt?

D. Per hæc virtutes, & Christianæ Vitæ perfectionem consequimur: quia per Timorem abstinemus à peccatis: per Pietatem fimus devoti, & obedientes DEO: per scientiam erudimur ad sciendam voluntatem DEI: Per Fortitudinem confortamur ad eandem exequendam: Per consilium

com-

commonemur de fraudibus Dæmonis :
Per Intellectum elevamur ad intelligenda
mysteria fidei. Per sapientiam finis per-
fecti referendo totam nostram vitam, &
operationes nostras ad gloriam DEI.
Quia Sapiens cognoscit ultimum finem,
& ad hunc cuncta dirigit, ac refert.

De Operibus Misericordiæ.

*M. Quæ sunt opera Misericordiæ, de quibus in
particulari interrogabimur in die Judicij?*

D. Sunt Septem.

1. Esurientes pascere.
2. Dare potum sitientibus.
3. Operire nudos.
4. Hospitio peregrinos suscipere.
5. Ægros invisere.
6. Redimere captivos.
7. Sepelire mortuos.

*M. Hæc sunt Opera Misericordiæ corporalis;
suntne alia Opera Misericordiæ Spiritualis?*

D. Sunt itidem septem, nempe.

1. Ignorantes docere.
2. Dubitantibus rectè consulere.
3. Solare mœstos.
4. Errantes corrigere.
5. Offensam remittere.

6. Ferre patienter INJURIAS.
 7. Pro vivis & defunctis DEUM rogare.

Explicatio Peccatorum.

M. Pervenimus ad explicationem Peccatorum; edisserere, quot sunt species Peccatorum?

D. Duæ, videlicet Peccatum Originale, & Actuale, quod subdividitur in mortale & veniale.

M. Quid est Peccatum Originale?

D. Est illud, cum quo omnes nascimur, quòdque in nos, velut hæreditas, à primo Parente nostro Adamo descendit.

M. Quomodo deletur hoc peccatum?

D. Sanctò Baptismò; hinc qui moritur sine Baptismo, vadit ad limbum, estque in perpetuum gloriâ Paradisi privatus.

M. Quid est Peccatum mortale?

D. Est illud, quod committitur contra Charitatem DEI, aut proximi: diciturque mortale, quia privat animam vita ipsius spirituali, quæ est gratia DEI.

M. Quomodo remittitur hoc peccatum?

D. Sanctò Baptismò, quandò homo baptizatur in ætate, in qua habet peccatum actuale; aut Sacramentò Pœnitentiæ, sicut suprâ dictum est. Et qui moritur in peccato mortali ad æternas inferni pœnas damnatur.

M. Qui d

M. Quid est Peccatum Veniale?

D. Est illud, quod non est contra charitatem, neque privat animam gratiâ, neque facit ream inferni: verum nihilominus displicet DEO, quia non est conforme ipsius voluntati, atque minuit fervorem charitatis: ideoque oportet pro hoc satisfacere, aut in hoc mundo, aut satisfati in Purgatorio.

M. Quot sunt vitia capitalia, ac veluti fontes eunctorum peccatorum?

D. Sunt Septem, atque singulis est opposita virtus contraria.

1. Superbia, cui est contraria Humilitas.
2. Avaritia, cui est contraria Liberalitas.
3. Luxuria, cui est opposita Castitas.
4. Ira, cui est opposita Patientia.
5. Gula, cui est opposita Abstinencia.
6. Invidia, cui est opposita Charitas fraterna.
7. Acedia, cui opposita est Diligentia in Divino obsequio.

M. Quot sunt peccata in Spiritum Sanctum?

D. Sunt Sex.

1. Desperatio de salute.
2. Præsumptio citra meritum salutem consequendi.
3. Agnitæ veritatis impugnatio.

4. Gratia alteri datae invidentia.
5. Obstinatio in peccatis.
6. Impenitentia finalis.

M. Quot sunt peccata in caelum clamantia?

D. Quatuor.

1. Homicidium voluntarium.
2. Peccatum carnis contra naturam, quod Sodomiticum vocari solet.
3. Oppressio pauperum.
4. Merces operariorum defraudata.

De Quatuor Novissimis, & de Rosario.

M. Quot sunt Novissima hominis, de quibus Sacra Scriptura ait: memorare novissima tua, & in aeternum non peccabis?

D. Quatuor.

1. Mors.	3. Infernus.
2. Judicium.	4. Paradisus.

M. Quale exercitium habes ad conservandam devotionem?

D. Recito Rosarium Beatæ Virginis, aut meditor quindecim Mysteria hujus Rosarii, quæ complectuntur vitam Domini Nostri JESU Christi.

M. Quæ sunt 15. Mysteria Rosarii?

D. Sunt quinque gaudiosa.

* *Ad singulas Decades, cuilibet Ave Maria post nomen IESU adijciatur.*

1. * Quem Virgo concepisti.
2. Quem visitando Elisabeth portasti.
3. Quem Virgo genuisti.
4. Quem in Templo presentasti.
5. Quem in Templo invenisti.

Et post hac singula, S. Maria, Mater DEI, ora pro nobis &c.

Quinque alia Dolorosa.

1. * Qui pro nobis Sanguinem sudavit.
2. Qui pro nobis flagellatus est.
3. Qui pro nobis spinis coronatus est.
4. Qui pro nobis crucem bajulavit.
5. Qui pro nobis crucifixus est.

Ultima quinque Gloriosa.

1. * Qui resurrexit à mortuis.
2. Qui ad cœlum ascendit.
3. Qui Spiritum Sanctum misit.
4. Qui te in cœlum assumpsit.
5. Qui te in cœlis coronavit.

M. * Cur in singulis Rosarij partibus repetimus quinquies Pater Noster, & post singula Pater Noster decies Ave Maria?

D. * Quinquies repetimus Pater Noster in memoriam quinque vulnerum Christi; decies Ave Maria, ut in mentem revoce-

mus

mus decem Præcepta DEÏ, quò ea fideliter servemus.

M * Quomodo recitas tertiam tantùm Rosarij partem ?

D. * Quinque decadibus Rosarij adijcio sextam, & eadem mysteria in binis Ave Maria repeto: dein subijcio semel Pater Noster, ter Ave Maria, iterum semel Pater Noster, & concludo cum Credo. Aliqui tamen incipiunt à Credo.

M. * Cur in tertia Rosarij parte dicuntur 63 Ave Maria ?

D. * Quia juxta communem opinionem Beata Virgo vixit in terris 63. annis.

F I N I S.

ORATIO dicenda ad pulsum Ave Maria, manè, meridie, & vesperi.

Ad primum signum.

Angelus Domini nunciavit Mariæ; & concepit de Spiritu sancto. Ave Maria, &c.

Ad secundum signum.

Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum. Ave Maria, &c.

Ad tertium signum.

Et VERBUM CAROFACTUM EST, & habitavit in nobis. Ave Maria, &c.

Oremus.

Agimus tibi gratias omnipotens DEUS, pro univertis beneficijs tuis. Qui vivis & regnas in sæcula sæculorum. Amen.

* SS. D. N. BENEDICTUS PAPA XIII. Cultui in Divam Virginem, DEI Genitricem MARIAM, augendo semper intentus, &c. voluit, ut omnes, & singuli Christifideles, qui die una intra quemlibet mensem per annum, à se eligenda, verè contriti & confessi, ac sacra communione refecti ad pulsum Ave Maria, seu manè, seu meridiè, seu vesperi, solitas preces: *Angelus Domini, &c. Ecce Ancilla, &c. Et VERBUM CARO &c.* Cuilibet versiculo unum Ave Maria subjungendo, *flexis genibus* oraverint, & pias ad DEUM preces pro pace & concordia inter Principes Christianos, extirpatione hæresum, & exaltatione Sanctæ Matris Ecclesiæ, fuderint, Indulgentiam Plenariam, & omnium peccatorum remissionem, in perpetuum duraturam, consequi valeant. Pro alijs verò per annum diebus singulis, idem SS. D. N. omnibus & singulis verè contritis, & preces, ut suprà, ad pulsum Ave Maria orantibus, quoties id fecerint, centum dierum Indulgentiam elargitur. dato Brevi Romæ 14. Septembris 1724.

Modus orandi post scholas.

Postquam Pueri ordine genua ad orandum flexerint, Magister apud eos genuflexus, incipiat in hunc modum.

Filij mei, elevate mentem in DEUM, & orate devoto affectu. Formate signum San&æ Crucis, dicendo: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, Amen.

Omnes simul.

Veni Sancte Spiritus, reple tuorum corda fidelium, & tui amoris in eis ignem accende.

Duo Pueri.

♣. Emitte Spiritum tuum, & creabuntur.

Omnes.

✠. Et renovabis faciem terræ.

Magister.

Oremus:

DEUS, qui corda fidelium Sancti Spiritus illustratione docuisti: da nobis in eodem Spiritu recta sapere, & de ejus semper consolatione gaudere. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Duo

*Duo Pueri cantent Litanias,
omnes alij respondeant.*

KYrie eleison.
Christe eleison.
Kyrie eleison.

Christe audi nos.

Christe exaudi nos.

Pater de Coelis DEUS, miserere nobis.

Fili Redemptor mundi DEUS, miser. nobis.

Spiritus Sancte DEUS, miserere nobis.

Sancta Trinitas unus DEUS, miserere nobis.

Sancta MARIA, Ora pro nobis.

Sancta DEI, Genitrix, ora.

Sancta Virgo Virginum, ora.

Sancte Michaël, ora.

Sancte Gabriel, ora.

Sancte Raphaël, ora.

Omnes Sancti Angeli, & Archangeli, orate
pro nobis.

Omnes Sancti Beatorum Spirituum Ordines
orate pro nobis.

Sancte Joannes Baptista, ora.

* Sancte Joseph, ora.

Omnes Sancti Patriarchæ, & Prophetæ, ora-
te pro nobis.

Sancte Petre, ora.

Sancte Paule, ora.

Sancte Andres, ora.

Sancte Jacobe,	ora.
Sancte Joannes,	ora.
Sancte Thoma,	ora.
Sancte Jacobe,	ora.
Sancte Philippe,	ora.
Sancte Bartholomæe,	ora.
Sancte Matthæe,	ora.
Sancte Simon,	ora.
Sancte Thaddæe,	ora.
Sancte Mathia,	ora.
Sancte Barnaba,	ora.
Sancte Luca,	ora.
Sancte Marce,	ora.
Omnes Sancti Apostoli & Evangelistæ,	orate.
Omnes Sancti Discipuli Domini,	orate.
Omnes Sancti Innocentes,	orate.
Sancte Stephane,	ora.
Sancte Laurenti,	ora.
Sancte Vincenti,	ora.
Sancti Fabiane & Sebastiane,	orate.
Sancti Joannes & Paule,	orate.
Sancti Cosma & Damiane,	orate.
Sancti Gervasi & Protasi,	orate.
Omnes Sancti Martyres,	orate.
Sancte Silvester,	ora.
Sancte Gregori,	ora.
Sancte Ambrosi,	ora.
Sancte Augustine,	ora.
Sancte Hieronyme,	ora.

Sancte Martine, ora.
Sancte Nicolae, ora.
Omnes Sancti Pontifices & Confessores,
orate.

Omnes Sancti Doctores, orate.

Sancte Antoni, ora.

Sancte Benedicte, ora.

Sancte Bernarde, ora.

Sancte Domitice, ora.

Sancte Francisce, ora.

Omnes Sancti Sacerdotes & Levitæ, orate.

Omnes Sancti Monachi & Eremitæ, orate.

Sancta MARIA Magdalena, ora.

Sancta Agatha, ora.

Sancta Lucia, ora.

Sancta Agnes, ora.

Sancta Cæcilia, ora.

Sancta Catharina, ora.

Sancta Anastasia, ora.

Omnes Sanctæ Virgines & Viduæ, orate.

Omnes Sancti & Sanctæ DEI, intercedite
pro nobis.

Agnus DEI, qui tollis peccata mundi, Parce
nobis Domine.

Agnus DEI, &c. Exaudi nos Domine.

Agnus DEI, &c. Miserere nobis.

Christe audi nos. Christe exaudi nos.

Kyrie eleison. Christe eleison.

Kyrie eleison.

Magister.

Recitemus modò Pater noster, Ave Maria, Credo, ac dein Salve Regina: ac rogemus Dominum DEUM Nostrum, ut dignetur exaltare Sanctam Ecclesiam, unire Principes Christianos, dissipare Hæreses, evellere errores, dilatare per universum Mundum Fidem Catholicam, eradicare vitia, & virtutes stabilire; commendemus etiam DEO Christianæ Doctrinæ opera, atque rogemus suam Divinam Majestatem, ut largiatur cunctis efficax gratiæ auxilium, quò in hac vita eidem sincerè in gratia sua usque in finem servientes, valeamus dein in altera frui gloria æterna. *Omnes. Amen*

Omnes simul, Magistro eosdem dirigente.

Pater noster &c. Ave Maria &c.

Credo in DEUM &c.

Salve Regina &c. O Dulcis Virgo Maria.

Ÿ. Ora pro nobis Sancta DEI Genitrix.

℞. Ut digni efficiamur promissionibus Christi.

Oratio Ad S. Angelum Custodem.

ANgele DEI, qui custos es mei, me tibi commissum, pietate superna hodie illumina, custodi, rege, & gubernas. Amen.

FINI.

* *Finitâ Doctrinâ Christianâ.*

Duo præcinant paulatim & distinctim, respondentibus singulis Parochianis in Ecclesia præsentibus, sequentia in lingua vulgari, juxta §. X. Instructionis I.

1. Signum S. Crucis.
2. Credo.
3. Pater Noster.
4. Ave Maria.
5. Præcepta Decalogi.
6. Præcepta Ecclesiæ.
7. Septem Sacramenta.
8. Actum contritionis, infra Instruct. 2. part. 3. positum.

Litanie Beatæ Virginis.

Kyrie eleison &c.

Agnus DEI, qui tollis &c. Miserere nobis.

Oremus.

Gratiam tuam, quæsumus Domine, &c. ad resurrectionis gloriam perducamur. Per eundem Christum Dominum Nostrum. Amen.

Oremus.

Pietate tua, quæsumus Domine, nostrorum solve vincula peccatorum, & intercedente Beata MARIA cum Omnibus Sanctis tuis, nos famulos tuos, benefactores, atque loca nostra in omni sanctitate custodi, omnesque consanguinitate, affinitate, atque familiaritate nobis conjunctos, à vitijs purga, virtutibus illustra: Pacem & Salutem nobis tribue: hostes visibiles & invisibiles remove; carnalia desideria repelle, ærem salubrem, & fertilitatem indulge; amicis & inimicis nostris charitatem largire, atque civitatem (oppidum) (Pagum) istam cum omnibus in ea habitantibus, ab omni peste, infideliumque feritate, & potentia, illæsam conserva, & omnibus fidelibus vivis & defunctis, in terra viventium vitam & requiem æternam concede: & Pontificem nostrum N. * & Episcopum nostrum N. ac omnes Prælatos: * Imperatorem nostrum N. & cunctum populum Christianum ab omni adversitate custodi, & benedictio tua sit super nos semper. Per Christum Dominum Nostrum. Amen.

S* S*

INSTRUCTIO II.

*Pro Puerulis, & Puellulis, primò
ad Sacramentum Pœnitentiæ
admittendis.*

INTRODUCTIO.

CUm in aureis Instructiõnibus, quas D. Carolus Borromæus edidit pro Confessarijs suæ Civitatis, & Diœcesis Mediolanensis, commemoret Sanctus Archiepiscopus: *Sanctam esse consuetudinem, puerulos & puellulas, etiamsi quintum, aut sextum ætatis annum necdum excesserint, accersere, & unum post alterum ante Confessorem addu-*

*cere, ut sic incipiant paulatim
instrui, ac manu quasi in cogni-
tionem, atque usum bujus Sacra-
menti transferri: Visum est Suxæ
Sanctitati, SS. D. N. BENE-
DICTO XIII. esse cum primis
salutare, hujusmodi Ministris, ac
præcipuè Parochis sequentem
Brevem Instructionem, in for-
ma Dialogi inter Confessarium
& Pœnitentem, de rebus princi-
palioribus Sacramenti Pœniten-
tiæ, quas scire oportet propone-
re vocibus perspicuis, & simpli-
cibus, atque adaptatis innocen-
tiæ, exiguæque capacitati ipso-
rum puerulorum.*

Pars Prima.

De Obligatione confitendi.

Confessarius.

Dile fili : esne unquam confessus?

Pœnitens. Pater, non.

C. Nescis, quòd omnes Christiani, qui post Baptismum peccârunt, teneantur confiteri?

P. Scio Pater? atque hoc didici in Doctrina Christiana.

C. Visne ergo confiteri?

P. Ita Pater : atque ideo desidero scire, quid sit confessio.

C. Confessio est vera & legitima accusatio propriorum peccatorum actualium, facta Sacerdoti, qui tenet locum DEI, ad obtinendam remissionem peccatorum, mediante absolutione Sacramentali.

P. Quia in confessione tenetur quisque se accusare de peccatis actualibus, dic mihi : quid sit peccatum actuale?

C. Peccatum actuale est transgressio Præcepti Divini, facta voluntate propria.

P. Quotuplex est peccatum actuale?

C. Duplex; nempe mortale, & veniale.

P. Quid est peccatum mortale?

C. Peccatum mortale est illud, quod committitur contra charitatem DEI, aut Proximi: diciturque mortale, quia privat animam vita spirituali, quæ est gratia sanctificans, & quia per id eadem incurrit reatum poenæ æternæ Inferni.

P. Quid est peccatum veniale?

C. Peccatum veniale est illud, quod non est contra charitatem, nec privat animam gratiâ DEI, nec per id incurritur reatus poenæ Infernalis: nihilominus displicet DEO, quia non est secundum ipsius voluntatem, & legem: dicitur autem veniale, quia, cum sit leve, facile meretur veniam.

P. Quot modis peccari potest?

C. Tribus modis peccatur, videlicet cogitatione, verbo, & opere.

P. Quæ sunt peccata cogitationis?

C. Peccata cogitationis sunt illa, quæ fiunt mente aut corde: qualia sunt odium, invidia, mala desideria, iudicium temerarium, &c.

P. Quæ sunt peccata verborum?

C. Sunt illa, quæ fiunt verbis: qualia sunt mendacium, iuramentum, detractio, maledictio, blasphemia, &c.

P. Quæ sunt peccata operis?

C.

C. Sunt illa, quæ committuntur aut faciendo, quod prohibitum est facere: veluti occidere; furari, &c.: aut omittendo facere, id quod expræcepto tenemur facere: veluti non audire Missam die festo; non jejunare, quando est jejunium de præcepto; damnificare proximum aut in corpore, aut in re sua

P. Quomodo possum cognoscere, num peccaverim?

C. Quando voluntariè, & cum advertentia transgressus es aliquod præceptum Divinum: hoc est, quando fecisti alteri, quod non velles tibi fieri, aut non observasti aliquod Præceptum Decalogi, aut Ecclesiæ, aut commisisti aliquod ex vitijs Capitalibus.

P. Quomodo possum cognoscere, an peccatum sit mortale; an veniale?

C. Si offensa est contra charitatem DEI, aut Proximi in re gravi, & commisisti eam in re gravi cum plena advertentia, & deliberata voluntate, peccatum est mortale: at si offensa est in re levi (exceptis quibusdam casibus, in quibus levitas materiæ non excusat à culpa gravi) aut etsi sit in re gravi, si tamen eam commisisti sine plena advertentia, aut sine plena deliberatione, est peccatum solummodò veniale.

P. Quando quis peccat, quam pœnam meretur?

C. Qui facit peccatum mortale, mox perdit amicitiam & gratiam DEI, cessat esse filius adoptivus DEI, ac hæres Paradisi, atque meretur, mox habitare cum Dæmonibus in Inferno. Qui verò facit peccatum veniale, non quidem amittit gratiam DEI, attamen intepescit in fervore charitatis: non meretur pœnam æternam Inferni, sed tantummodò temporalem, aut in hac vita, aut in Purgatorio, sustinendam.

P. Quomodo potest quis post commissum peccatum mortale pœnam evadere Inferni, & recuperare statum adoptivi Filij DEI, ac rursus mereri gloriam Paradisi?

C. Accusando se de sua culpa, & ritè confitendo peccatum suum Confessario.

P. Quæ sunt mihi præstanda, ut ritè confitear peccata mea?

C. Tria sunt tibi præstanda, antequam accedas Confessarium.

Primo. Oportet, ut examines conscientiam ad revocanda in memoriam peccata.

Secundo. Oportet, ut doleas de peccatis tanquam de offensis, commissis adversùs DEUM, summè bonum, ac summè amabilem.

Tertiò. Oportet, ut petas veniam cum firmo proposito non peccandi de cetero.

Pars Secunda.

De Examine Conscientiæ.

P. *Q*uomodo fit Examen Conscientiæ?

C. Oportet, ut te in locum aliquem vel domûs, vel Ecclesiæ recipias, ubi solus maneat: & primò quidem DEUM roges, ut tibi largiatur gratiam recordandi omnium peccatorum tuorum. Deinde pensites, an servaveris Præcepta DEI, & Ecclesiæ; atque an fugeris Peccata capitalia, Exempli causâ.

Primò. DEUS præcipit, ut honores Patrem & Matrem. Expende, an debitam observantiam exhibueris Parentibus: an ijs obediveris: an eos provocaveris ad iracundiam, &c.

Secundò. Ecclesia præcipit, ut die festo reverenter assistas Missæ. Expende, an omiseris aliqua vice eidem interesse, aut, si ei interfuisti, an interfueris absque attentione, absque devotione, vel absque modestia.

Tertiò. Inter Peccata Capitalia unum est ira. Expende, an unquam fueris iratus Proxi-

mo, ac ex odio eidem malum desideraveris; an eidem maledixeris, aut eundem blasphemaveris. Atque hoc ipsum intelligendum est de blasphemijs contra DEUM, contra Sanctos, & contra Defunctos.

P. Quantum temporis me oportet impendere Examini Conscientiæ ritè faciendo?

C. Est necessarium impendere tantum temporis, quantum impenderes in memoriam revocandæ alicui rei, quæ te urget, ac premit: & si tantum temporis impendisti, non obligaris amplius cogitare de peccatis.

Pars Tertia.

De Dolore.

P. Postquam revocavi in memoriam peccata, discussionem conscientiæ peccata, quid mihi faciendum, ut concipiam dolorem de offensa DEI?

C. Oportet rogare DEUM; quia nullus potest dolere de peccatis, nisi DEUS gratiâ suâ cor moveat: ac præterea oportet attentè considerare, peccatum mortale esse summam injuriam DEO irrogatam, qui ob suam infinitam bonitatem dignissimus est, ut non offendatur, sed ametur super omnia, utque ei ab omnibus creaturis serviat.

P. Pater declara mihi melius, qualis debeat esse hic dolor?

C. Dolor est duplex: dolor perfectus, qui vocatur Contritio, & dolor imperfectus, qui dicitur Attritio.

P. Qualis est dolor perfectus, qui dicitur Contritio?

C. Dolor perfectus, vel Contritio, est dolor charitate formatus, quo ex solo amore DEI, ut Summi Boni, dolet peccator, se commisisse peccatum, hocque detestatur supra omne malum.

P. Et qualis est dolor imperfectus, dictus Attritio?

C. Dolor imperfectus, vel Attritio, est dolor, quo peccator dolet, se commisisse peccatum: qui dolor communiter concipitur vel ex metu gehennæ, vel ob jacturam Paradisi, vel ob turpitudinem ipsius peccati.

P. Quis est melior ex his, dolor perfectus, an imperfectus?

C. Absque dubio dolor perfectus, id est, contritio, est melior; quia ei, qui elicit Actum contritionis, (in quo etiam includitur voluntas confitendi) à DEO mox remittitur peccatum: at ei, qui elicit Actum Attritionis, peccatum non remittitur sine Sacramento Pœnitentiæ; quam-

vis Attritio disponat ad consequendam in dicto Sacramento remissionem peccatorum, & gratiam DEI.

P. Quis ex his duobus doloribus est necessarius ad confessionem?

C. Communis moderna opinio est, quod Dolor perfectus, aut Contritio, sit bona, non tamen necessaria ad confessionem; sed sufficiat Dolor imperfectus, seu Attritio, aut suprâ explicata, aut ad summum illa, quæ est conjuncta cum aliquo initio amoris benevoli erga DEUM; quod hucusque manet indecisum à Sancta Sede.

P. Pater, instrue me, quomodo eliciendus sit actus Contritionis?

C. Lubenter. Hoc modo.

Actus Contritionis.

" D Ominus meus, ac DEUS meus, quia
 " tu es summum, infinitum, ac perfe-
 " ctissimum Bonum, te super omnia diligo,
 " & ideo ex sincero corde pœnitet me pec-
 " cãsse, doleoque, quod offenderim te tot
 " peccatis meis. Abominor cuncta, dete-
 " storque magis, quàm omne aliud malum:
 " doleo, quia dispicui tibi, ac peto humil-
 " limè veniam & remissionem. Propono fir-
 " miter, quod te, cum auxilio gratiæ tuæ,
 " non amplius sim offensurus.

Si verò pro tuo solatio gratum tibi foret, etiam cantando elicere aliquem actum doloris, en illum in brevi cantillena!

Offendi te, Dominum meum:

- " DEUS meus, mare pietatis, fons amoris!
- " Ingratus offendi te! ah parce!
- " Qui solus amore mei mortuus es in Cruce.
- " Pœnitet me, summum Bonum, Bonitas
- " infinita:
- " Non amplius offendam te, non amplius,
- " mea Vita!

P. Siquis confiteatur absque dolore de peccatis & absque proposito non peccandi de cetero, obtinetne remissionem peccatorum?

C. Si nec habeat dolorem, saltem imperfectum, id est Attritionem, cum firmo proposito, saltem virtuali non peccandi de cetero, certum est, Confessionem esse invalidam, nec obtinere, taliter confitentem, remissionem peccatorum.

P. Quid potissimum animadvertere debet, qui se parat ad Confessionem?

C. Oportet præcunctis alijs animadvertere ut eliciat, & à DEO petat hunc dolorem, atque hoc propositum: atque si quis aliud non agit, quàm ut recordetur peccatorum suorum, ac dein accedat Confessarium, & eidem instar Historiæ narret peccata, non confitetur validè.

- P. Quare est tantopore necessarius dolor cum proposito ad validam Confessionem?
- C. Quia dolor de peccatis cum proposito non peccandi de cetero, est pars absolute necessaria Sacramenti Pœnitentiæ.
- P. Quot sunt partes necessariæ hujus Sacramenti?
- C. Sunt tres: Contritio, vel Attritio: Confessio peccatorum cum absolutione Sacerdotis: & satisfactio, id est, pœnitentia, quæ persolvitur, post acceptam absolutionem.

Pars Quarta.

De Confessione.

- P. **C**UM me instruxeris de Dolore, instrue me nunc quomodo oporteat facere Confessionem?
- C. Post factum conscientiae examen, corde penitus contrito, & humiliato, quin ulli, quantum fieri potest, loquaris, conferes te rectà ad confessionale. Genuflexus signabis te signo S. Crucis, ac cum devotione orabis *Confiteor* usque ad verba: *mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa*; & inter dicendum hæc verba, percuties pectus ex dolore, quòd DEUM offenderis. Dein accusabis te clarè, fideliter, ac ve-

recundè de tuis peccatis, prouti eadem in
memoriam revocâsti. Exempli causâ:

» Pater me accuso, quòd DEUM non ama-
» verim, prout eram obligatus: & in particu-
» lari, quòd me fors non converterim ad
» Divinam Majestatem ab eo tempore, quo
» cæpi eandem cognoscere, usque ad hoc
» tempus. Dixi tria mendacia: semel juravi:
» bis non exhibui reverentiam debitam Ma-
» tri meæ: semel non audivi Missam die fe-
» sto. Bis desideravi malum proximo: ter
» maledixi defunctis; atque hoc mo-
» do, & hoc ordine, ac cum hac claritate te
» accusabis de tuis peccatis.

P. Teneórne me accusare de omnibus om-
nino peccatis in Confessione?

C. De omnibus omnino peccatis mortali-
bus debes te accusare in Confessione, cum
specie, numero, & circumstantijs eorun-
dem; quia illa sunt materia necessaria Sa-
cramenti Pœnitentiæ.

P. Estne etiam obligatio confitendi peccata
venialia?

C. Non est obligatio confitendi peccata ve-
nialia; quia per hæc non amittitur amici-
tia DEI. Nihilominus si vis tantummodo ali-
quod ex his confiteri, debes id confiteri
cum dolore, & proposito non committen-
di id de cetero.

- P.** Si quis omitteret confiteri aliquod peccatum mortale, essetne Confessio valida?
- C.** Si quis omittat confiteri aliquod peccatum mortale ex malicia voluntariè: aut verò ob non ritè factum examen conscientiae, committit peccatum mortale Sacrilegij, & Confessio est nulla: estque pœnitens obligatus ad repetendam illam confessionem, ac insuper ad se accusandum de commisso Sacrilegio.
- P.** At si quis obliviscatur alicujus peccati mortalis sine malitia?
- C.** Tunc non peccat; estque ab illo peccato, cujus erat oblitus, simul cum alijs peccatis absolutus. Nihilominus in prima Confessione, quam facit, tenetur se accusare coram confessario de peccato ex oblivione omisso.
- P.** Cùm ab illo peccato sit absolutus, cur tenetur id confessario aperire.
- C.** Tenetur aperire, ut satisfaciat præcepto de integra peccatorum confessione facienda, prout memoriae occurrunt, & si id non aperiat, peccat mortaliter contra hoc præceptum.
- P.** Quid significat *confiteri peccata cum specie & numero eorundem?*
- C.** Significat, non sufficere, dicere Confessario: *Parer ego peccavi*; verùm oportet, ut

ut dicas qualitatem peccati, & quoties id commisisti. Exempli gratiâ: furatus sum semel: blasphemavi bis: mentitus sum ter, &c.

P. Siquis non recordetur determinati numeri peccatorum, quomodo debet se accusare de peccatis coram Confessario?

C. Debet prius expendere numerum majorem, vel minorem; ac deinde assumere numerum medium, & addere *ly circiter*. Exempli causâ: aliquis blasphemavit, & ignorat, an octies, decies, vel duodecies. Tunc poterit dicere: Pater blasphemavi decies circiter.

P. Quoniam me instruxisti de specie & numero peccatorum, explica mihi etiam circumstantias eorundem.

C. In ordine ad has oportet scire, esse indubitam obligationem exponendi in confessione non tantum speciem & numerum peccatorum, sed etiam circumstantias, quæ mutant speciem peccati, aut habent annexam aliquam censuram: veluti, si quis furetur rem sacram, quia est Sacrilegium: si quis percutiat Personam Ecclesiasticam, quia, præterquam quod committat Sacrilegium, incurrit Excommunicationem. Quantum verò ad circumstantias, quæ speciem peccati non mutant, sed

sed tantùm notabiliter aggravant, duæ sunt opiniones Doctorum: alij affirmant esse obligationem eandem exponendi in confessione; alij negant.

In summa: hanc regulam teneas, quòd pœnitens sit semper obligatus respondere cum veritate, quando Confessarius eundem interrogat in ordine ad ipsius peccata, ut cognoscat statum conscientie ipsius.

P. Postquam enarravi peccata mea, debeone aliud dicere Confessario?

C. Postquam te accusasti de omnibus peccatis tuis, prout occurrerunt memoriae, bonum est subjungere: " Pater me accuso de omnibus alijs peccatis commissis ab eo tempore, quo perveni ad usum rationis; si recordarer, & cognoscerem alia peccata, omnia confiterer: & ideo de omnibus doleo, ac ex corde valde doleo, quòd DEUM meum offenderim; petoque humiliter à te Pater, qui locum Christi tenes, pœnitentiam & absolutionem.

Pars Quinta.

De satisfactione, sive Pœnitentia.

P. SI Confessarius mihi imponit pœnitentiam gravem, teneôrne ego illam acceptare?

C. Si tu consideres, quòd omne tuum peccatum sit gravissima injuria DEO irrogata, quantumcunque gravis sit pœnitentia, agnosces secundùm communiorem Doctrinam, te semper esse obligatum ad eandem acceptandam; sicuti debes humiliter excipere omnia monita & consilia, quæ pro salute animæ daturus est tibi Confessarius. Si tamen videres, quòd probabiliter haud sis valiturus illam pœnitentiam explere, debes humiliter rogare, ut hanc in aliam commutet.

P. Debétne Pœnitentia statim expleri?

C. Quando Confessarius non determinat tempus, conveniens est, eandem adimplere primo, quo fieri potest, tempore, & antequam quis labatur in aliquod peccatum mortale.

P. Adimpletúrne Pœnitentia, si hæc expleatur in statu peccati mortalis?

C. Est

- C. Est jam communis doctrina, quòd adimpleatur quantum ad obligationem à Confessario impositam, ita ut is, qui injunctam sibi pœnitentiam explet in statu peccati mortalis, non obligetur ad eandem rursus explendam, quando se reponit in statum gratiæ.
- P. Estne peccatum mortale, explere pœnitentiam in statu peccati mortalis?
- C. Est tantummodò peccatum veniale.
- P. Si quis omittat explere pœnitentiam, quod peccatum committit?
- C. Si omittatur pœnitentia gravis imposita pro culpa gravi, sicuti jejunia, disciplinæ, orationes longæ, Peregrinationes, & similia, committit peccatum mortale: at si omittatur levis, imposita pro culpa levi, sicuti pauca Pater noster, aut pauca Ave Maria, committit tantùm peccatum veniale.
- P. Post impositionem pœnitentiam quid debeo expectare à Confessario?
- C. Debes expectare complementum hujus Sacramenti Pœnitentiæ, quod est absolutio à peccatis.

Pars Sexta.

De Absolutione.

P. Quando Confessarius mihi impertit absolutionem, quid debeo ego ex parte mea facere?

C. Tunc temporis oportet te, junctas tenere manus, ac profunda capitis inclinatione renovare, quantum potes, coram DEO dolorem de omnibus peccatis, commissis in vita tua, cum firmo proposito nunquam amplius peccandi; atque rogare Divinam Majestatem, ut, quemadmodum te Confessarius absolvit hic in terris, ita sua infinita Misericordia te habeat absolutum in caelis, per merita Passionis sui Divini Filij, & Domini Nostri, ac Redemptoris JESU Christi.

P. Obtenta absolutione, quid superest mihi agendum?

C. Postquam te Confessarius dimiserit, re-
tate te confer ad aliquod Altare, aut alium idoneum locum, ubi genuflexus dic hanc, vel aliam orationem.

O R A T I O.

Post Confessionem.

GRatias tibi ago, DEUS meus, te laudo, & benedico pro gratia, quam praestitisti;

» stitisti mihi, cor meum tangendo, ut con-
 » fiterer peccata mea. Te obsecro per me-
 » rita Sanctissimæ Virginis MARIE, Dominæ
 » Nostræ, & Advocatæ, ac Omnium San-
 » ctorum, ut acceptare digneris hanc meam
 » Confessionem: & si ego in aliquo defeci,
 » suppleat tua magna Pietas, ac tua magna
 » Misericordia; ad cuius mensuram digne-
 » ris, amabilissime DEUS meus, habere me
 » plenè, ac perfectè absolutum hic, & in
 » cœlis. Amen.

Conclusio.

DEin mandat Sua Sanctitas omnibus &
 singulis Parochis, ut in docendo pueru-
 los, & puellulas modum ritè confitendi, hac
 Instructione utantur, atque hanc iisdem tra-
 dant ea methodo, quæ est præscripta pro
 tradenda Doctrina Christiana; in qua etiam
 à Sua Sanctitate proponitur, qua ratione
 valeant ipsi quoque adulti facilè instrui, si &
 hi comperiantur esse rudes, ac ignorantes.

*F. A. Archiepisc. Episc. Avellinens.
 Secretarius Concilij.*

INSTRUCTIO III.

*Pro Puerulis, & Puellulis, primò
ad Eucharistiæ Cõmunionem
admittendis.*

INTRODUCTIO.

SI Parentum naturalium officium ac munus exposcit, subministrare prolibus necessarium ad vitam conservandam alimentum, ut incrementum capiant in temporanea corporis vita; majori profectò jure postulat idem eorundem, ac spiritualium Patrum Officij ac muneris debitum, quorum nomine censentur Parochi, & Magistri, quibus cura educandorum puerorum est demandata, ut non fraudent eorundem desiderium, quo concupiscunt Panem Cœlestem; verùm omni cura ac studio colloborent, ut cibo supersubstantiali Sacratissimi Corporis Christi, Domini Nostri, ad profectum vitæ spiritualis nutriantur, atque Sanctè educantur in animæ vita, quam dein æternùm in cœlo victuri sunt; quæ est ultimus eorum

finis, ad quem DEUS eos condidit, & collocavit ad modicum temporis in hoc mundo. Verissimè ore proprio Christus ipse effatus est: *Ego sum panis vivus, qui de cælo descendi: si quis manducaverit ex hoc pane, vivet in æternum.* Jo. 6. v. 51. 52.

Quocirca, ut satis pio eorum desiderio fiat, qui nondum Cœlesti Pane refecti, desiderant ac exoptant instrui, qua ratione dignè accedendum ad Divinam Mensam Domini, atque suscipiendum sit cum fructu Sacramentum Eucharistiæ, visum est Sanctitati Sux, Domino Nostro BENEDICTO XIII. esse valde salubre, præsentem edere Instructionem, scriptam instar Dialogi Parochum inter & Pueros, atque in hac explicare cum brevitate ac perspicuitate, quid sit Sacramentum Eucharistiæ: quas afferat utilitates hoc dignè suscipienti: quasque dispositiones exposcat in accessuro ad Mensam Divinam.

Pars Prima.

De Excellentia Sacramenti Eucharistiæ.

Parochus. Habetisne desiderium suscipiendi Eucharistiam?

Pueri. Ita Domine: ardemus desiderio à multo tempore.

Par. Quid censetis vos, significari nomine
Communione?

Pu. Nos censemus, ac dicimus, nomine
Comunionis intelligi Sacramentum Eu-
charistiæ, uti edocti sumus in Doctrina
Christiana.

Par. Ast non meministis, vobis fuisse dictum,
ad suscipiendum hoc Sacramentum, esse
necessarium, multa scire?

Pu. Meminimus; atque ideo cupimus, de
ijs modò instrui.

Par. Bene habet: estote igitur attenti; equi-
dem ego, ne mentem vestram obruam,
instruam vos modo pro capacitate vestra
de ijs tantùm, quæ sunt magis necessaria,
ac majoris momenti.

Pu. Erimus attenti omnes: verùm primo
loco explica nobis, quid sit Sacramentum
Eucharistiæ.

Par. Eucharistia, sive Communio, est unum
ex septem Sacramentis, à JESU Christo
instituta, in quo sub Speciebus Panis &
vini, continetur verum Corpus, & verus
Sanguis cum anima & Divinitate ejusdem
Christi Domini, Salvatoris Nostri.

Pu. Quando fuit à Christo hoc Sacramen-
tum institutum?

Par. In ultima cœna, quam cum suis discipu-
lis sumpsit vesperi pridie, quàm pateretur.

Pn. Quare hoc Sacramentum vocatur Eucharistia?

Par. Eucharistia significat *gratum actionem*; ut erudiamur, nos toties, quoties sumimus Corpus & Sanguinem Christi, oportere, eidem gratias agere pro ingenti amore, quem exhibuit patiando & moriendo pro nobis in Cruce: ac dando nobis semetipsum in cibum spirituales animarum nostrarum.

Pn. Quomodo id, quod est panis, convertitur in Corpus Christi, & id quod est vinum, in Sanguinem Christi?

Par. Convertitur virtute verborum, quæ profert Sacerdos supra Hostiam, & supra Vinum, quando consecrat.

Pn. Quis tribuit tantam virtutem verbis Consecrationis?

Par. JESUS Christus, qui est Deus Omnipotens, qui facit, ac potest facere, quod nobis videtur impossibile.

Pn. Si quis non esset Sacerdos, pronuntiaretque consecrationis verba, consecraretne?

Par. Nulla ratione; quia solis Sacerdotibus dedit potestatem consecrandi panem in suum Corpus, & Vinum in suum Sanguinem.

Pn. Quando ergo venit Christus in hostiam, aut in calicem?

Par.

Par. Mox ac Sacerdos finit prolationem verborum consecrationis.

Pu. Ergo facta consecratione Hostiæ & Calicis, Hostia non est amplius panis, & in calice non est amplius vinum?

Par. Omnino non est.

Pu. Quomodo dicis, non esse amplius panem, nec vinum; cum videamus colorem; atque alij asseverent, sentiri quoque odorem & saporem.

Par. Quamvis post consecrationem remaneant species, sive apparentiæ panis & vini, id est, sapor, odor, & color, his tamen non obstantibus, non est amplius substantia panis, nec vini, sed solum substantia veri Corporis, & Sanguinis JESU Christi.

Pu. Quomodo possunt remanere species panis & vini absque eorundem substantia?

Par. Remanent miraculosè; quia sic per bonitatem suam voluit Dominus Deus, & sic potuit per omnipotentiam suam.

Pu. Quis nos obligat ad hæc omnia credenda?

Par. Nostra Sancta Fides.

Pu. Qui non crederet, aut dubitaret de his, peccarétne?

Par. Sanè peccaret mortaliter, essetque Hæreticus.

Pu. Qualis est Christus in Hostia, & in Calice consecrato?

Par. Est vivus ac gloriosus Corpore, Anima & Divinitate, sicuti est in cœlo.

Pu. Quando Christus venit in Hostiam, aut Calicem, deseritne cœlum?

Par. Non deserit, sed eodem omnino tempore, quo sedet in cœlis ad dexteram Patris, est in Sanctissimo Sacramento.

Pu. Scire avemus, cur nos non sumimus Communionem suæ speciebus panis & vini, sicuti Sacerdotes?

Par. Sacerdotes communicant sub una & altera specie ob ritûs Missæ observantiam, atque ad conficiendum perfectum Sacrificium. Cæterum Laicis, ac ijs, qui non sunt Sacerdotes, satis est communicare solùm sub specie panis; quia cum sub hac una specie sit Corpus Christi vivum, cum Corpore est etiam ipsius Sanguis; sicut in calice cum Sanguine est etiam ipsius Sacratissimum Corpus.

Pu. Si quis in Communione accipiat medietatem particulæ, accipitne totum JESUM Christum?

Par. Accipit omnino totum & integrum Christum, quia JESUS Christus tam est in particula, & in quacunque hujus parte, quantumvis modica, integer, quàm est in calice, & in hostia magna.

Pu.

Pu. Estne præter Personam Christi aliquis alius Sanctus in Hostia, aut in Calice consecrato?

Par. Non est ullus alius Sanctus, nec Angelus, nec Beata Virgo, sed solus Christus; & quia Christus est verus Homo, & verus DEUS, cum Persona Christi, qui est Filius DEI, est quoque per concomitantiam naturalem Pater & Spiritus Sanctus.

Pu. Ergo confitendum est, istud esse magnum Sacramentum.

Par. Imò est majus, ac excellentius omnibus alijs; quia in hoc Sacramento continetur JESUS Christus, qui est Author omnium Sacramentorum, & Largitor omnium gratiarum.

Pu. Ergo est valde salutare sæpius communicare.

Par. Sic est absque ullo dubio; quia hoc Sacramentum semper causat multos salutares effectus in eo, qui illud dignè suscipit.

Pars Secunda.

De Effectibus Sacramenti Eucharistie.

Pu. PLACEAT nos instruere de particularibus effectibus hujus Sacramenti.

Parochus. Primus Effectus est ; cùm hoc Sacramentum sit cibus & potus spiritualis, ei, qui hoc dignè suscipit, restaurat amissas animæ vires, sicut cibus & potus materialis reparat vires corporis.

Secundus. Auget in anima gratiam sanctificantem, ac fervorem charitatis, & dilectionis erga DEUM & proximum.

Tertius. Replet gustu ac dulcedine Spiritum.

Quartus. Est tanquam antidotum, quo curamur & liberamur à culpis venialibus ac quotidianis

Quintus. Præservat nos à peccatis mortalibus ; refrœnat sensuales carnis motus, nòsque corroborat adversùs Dæmonis tentationes.

Sextus. Demum in extremo vitæ nostræ temporalis est nobis tanquam cibus, robur atque viaticum, quo confortatur spiritus noster ad decurrendam viam in vitam æternam.

Qu. Fòrs præter enumeratos effectus præstat aliam quoque utilitatem Sanctissima Eucharistia?

Res. Hucusque consideravimus Sacratissimã Eucharistiam, ùt Sacramentum, quod sumimus in Sanctissima Communionem ; at si etiam consideretur ùt Sacrificium, quod offer-

offertur DEO in Sancta Missa, indubiè alios quoque præstat effectus.

Pu. Qui sunt hi?

Par. Sunt plurimi; vobis sufficiat nôsse hos quinque, qui sunt fines quinque principales, ad quos offertur sanctum Sacrificium.

Primus est. Ad honorandum DEUM, & protestandum, cum esse supremum & absolutum Dominum nostrum.

Secundus. Ad gratias agendum DEO pro omnibus beneficijs acceptis, tum spiritualibus, tum temporalibus.

Tertius. Ad reconciliandum nos in gratiam & amicitiam cum DEO, & ad obtinendum remissionem peccatorum nostrorum.

Quartus. Ad impetrandum à Divina Misericordia eas gratias, ac virtutum charismata, quæ sunt nobis necessaria ad promovendam majorẽ ipsius gloriam.

Quintus. Ad satisfaciendum pretiò Sanguinis JESU Christi pro pœnis, nostris peccatis debitis; atque ad satisfaciendum non tantùm pro nobis vivis, sed etiam pro animabus in Purgatorio detentis.

Pars Tertia.

De Dispositionibus necessarijs ad Sanctissimam Cōmunionem.

Pu. **E**Doce nos dispositiones, quas afferre debeamus ad dignè cōmunicandum.

Par. Aliquæ dispositiones requiruntur ex parte corporis, aliquæ ex parte animæ.

Pu. Instrue nos, quas dispositiones afferre nos oporteat ex parte corporis.

Par. Principaliter est necessarium, ut quis sit jejunus à media nocte præcedente usque ad tempus communionis; id est, ut nihil, quamvis valde modicum, comederit, vel biberit, ne quidem per modum medicinæ.

Pu. Si esset moribundus, qui comedisset, aut bibisset, possétne communicare?

Par. Possét, si communionem sumat per modum viatici.

Pu. Quæ alia dispositio requiritur ex parte corporis?

Par. Requiritur, ut accedatis cōmunionem summa cum humilitate, ac modestia, quæ reluceant tum in totius corporis habitu, tum in vestitu.

Pu. Instrue nos quoque de dispositionibus ex parte animæ.

Par. Præ omnibus alijs est necessarissimum, ut

ut anima sit in statu gratiæ DEI, id est, sine peccato mortali.

Pu. Quare est hoc necessarium?

Par. Quia sicuti panis communis non prodest corpori mortuo, ita panis spiritualis Sanctissimæ Eucharistiæ ex sua institutione non prodest animæ DEO mortuæ.

Pu. Qui communicat in peccato mortali, quid mali facit?

Par. Facit injuriam gravissimam DEO, & Sacratissimo Christi Corpori; quia indignè sumit communionem, & ideo committit aliud peccatum mortale Sacrilegij.

Pu. Si quis sit in peccato mortali, quid ei faciendum, ut dignè communice?

Par. Tenetur ante comunione cum vero dolore & proposito confiteri, & absolutionem à peccatis obtinere.

Pu. Ergo satis est confiteri, seque in statum gratiæ reponere, volenti accedere Divinam Mensam?

Par. Satis est quidem, ut indignè non communice; verùm ut hujus Sacramenti effectus ubertim participet, oportet, ut accedat Communionem sine ullo affectu alicujus peccati venialis, ac præterea cum fide, cum timore & amore erga Christum Dominum

Pu. Quomodo oportet nos accedere cum Fide?

Par.

Par. Firmiter credendo, quod in sancta communione sitis sumpturi sub figura sacrae formulæ Corpus JESU Christi, vivi & veri DEI ac Hominis, Omnipotentis Creatoris cœli & terræ: qui est ipsissimus DEI Filius, pro nobis natus ex MARIA Virgine, & pro nobis mortuus in Cruce, ut nos salvaret.

Pu. Quomodo oportet nos accedere cum timore?

Par. Considerando, quòd vos coram DEO sitis vilissimæ creaturæ, ac miseri peccatores, magis meriti habitare in ardoribus Infernalibus, quàm accedere Sacratissimam Mensam; atque ex hoc timoris affectu ingeminabitis toto corde verba illa: *Domine non sum dignus?* Ah Domine, non sum dignus! ah Domine non sum, non sum dignus!

Pu. Quomodo demum oportet nos accedere cum amore?

Par. Attenta mente cogitando, quòd suscepturi sitis JESUM Christum, ita charum, ita amabilem, ut ille sit magnes, qui omnia corda trahit ad se: illum JESUM, qui venit in cor vestrum, & in animam vestram, ut arctissima unione vobis uniat, fiatque unum vobiscum, & vos fiat unum cum ipso.

Pu. Qui accedit Communionem, teneturne ista scire.

Par. Tenetur saltem scire, quid recipiat in hoc Sacramento, nempe, quòd recipiat Sanctissimum Corpus Christi vivi, & veri; etiam scire tenetur, necessariam, ad hoc Sacramentum requisitam præparationem.

Pars Quarta.

De Obligatione sumendi Sacramentum Eucharistiæ.

Pu. Estne aliquod præceptum, quod obligat ad sumendam Sanctam Communionem?

Par. Secundum doctrinam hoc tempore communissimam est præceptum Christi, qui dixit: nisi manducaverimus carnem suam, non habebimus vitam æternam.

Pu. Estne aliud præceptum particulare?

Par. Est præceptum nostræ sanctæ Matris Ecclesiæ, quæ mandat omnibus fidelibus Christianis, ut communicent saltem semel in anno in Paschate.

Pu. Quando incipiunt obligare hæc præcepta?

Par. Incipiunt obligare pueros & puellas, postquam pervenerunt ad annos discretionis,

tionis, id est, ad eam ætatem, in qua sunt apti ad discernendum hunc cibum Sacramentalem (qui non est aliud, quàm verum Corpus JESU Christi) à pane cõmuni, & profano ; atque nõrunt accedere debita cum pietate ac religione.

Pu. Sufficitne attigisse septimum ætatis annum ?

Par. De hoc nequit dari regula certa, sed attendenda est eorum capacitas secundum prudens confessarij arbitrium.

Pu. Peccantne illi, qui pervenerunt ad ætatem requisitam pro cõmunionem, & non communicant ?

Par. Peccant omnino, si propriã negligentia, aut culpã non velint instrui, aut non velint communicare; at si deficient in hoc Pater, aut Mater, aut aliquis alius, qui obligatur eos instruere, tunc peccant hi mortaliter.

Pu. Superestne aliud, de quo nos instruas ?

Par. Superest practica methodus, quã sumenda sit cõmunitio.

Pars Quinta.

De Sanctissima Cõmunionem.

Pu. **Q**uomodo debemus nos vestire, quando imus ad suscipiendum hoc Sacramentum ?

Par.

Par. Solent aliqui Parochi, & Patres spirituales accessuros prima vice ad communionem curare vestiri instar Angelorum, quæ religiosa consuetudo non improbat: verum communiter oportet adire communionem in solito vestitu mundo quidem ac decenti, non tamen superbo, nec vano; ac præterea cum gravitate, ac modestia.

Pn. Nunc edoce nos modum sumendi Sanctissimam Communionem.

Par. Lubenter. Exhortor vos, ut ante Communionem exerceatis sequentes actus, quos restringo ad octo; nempe

Primus est. Vesperis pridie diei Communionis, commendate vos DEO per orationem, Sanctissimæ Virgini, Angelo Custodi, & Sancto Nominis vestri, ut digni efficiamini sumendi JESUM Christum.

Secundus. Satagite habere ingens desiderium uniendi vos Christo Domino.

Tertius. Manè, mox ut surrexeritis, cum eodem desiderio vos conferte in Ecclesiam, ubi, quin cum ullo garriatis, perloquite aliquas preces.

Quartus. Exin facite Confessionem debita cum præparatione, ac dolore de peccatis.

Quintus. Ita dispositi, omni cum devotione adite Altare, ubi genuflexi expectate demissis oculis, ac decussatis ante pectus, id est, appressis pectori in modum Crucis, manibus.

Sextus. Tum renovate, uti vos instruxi, actus Fidei, Timoris, & Amoris erga JESUM Christum, ac firmam spem concipite, quod, mediante sua gratia, sit facturus vos dignos, ut non solum suscipiatis Sacramentum; sed etiam virtutem & effectus ipsius Sacramenti.

Septimus. Dum Sacerdos Sacramentum manu tenens dicit verba illa: *Domine, non sum dignus*, vos corde humiliato conjungite affectus verbis his congruos: atque sub ipsum sumptionis tempus, levate oculos vestros Sacram Particulam versùs cum pietate ac modestia, quam recipietis supra linguam, hancque ductis labijs, paululum ultra labia protendetis.

Octavus. Demum sumpta Communione; rursus demittite oculos, & caput, sicque vos ad partem recipite; interea attendite, ut Sacram Particulam mox deglutiat: casu quo hæc palato adhereret, non hanc digitò, sed solâ lingua

quã removete, aut, si opus est, modico aquæ haustu.

Pa. Quid superest post Communionem faciendum?

Par. Saltem per quadrantem horæ abstineate, quantum poteritis, exspuitione, sumptione cibi & potûs; ac subsistite genuflexi, contemplantes JESUM Christum, qui intravit pectus vestrum, veluti habitaculum: gratias eidem agite omni cum amore pro tanta gratia, atque eundem rogate, ne discedat à vobis, priusquam vos repleat sua Sancta benedictione.

Pa. Quæ oratio dicenda est post Communionem?

Par. Qui novit legere, ac intelligit latinum, potest recitare eas orationes, quæ sunt in libello Officij Beatæ Virginis. Alij poterunt dicere hanc valde devotam.

Oratio

Post Communionem.

MI DEUS Amabilissime,
JESU mi, Creator meus,
Conservator meus, Redemptor
meus, Glorificator meus, ego
crea-

creatura tua, credo, non, nisi
Tibi; spero, non, nisi in te; amo,
non, nisi te, & propter te. Te
adoro, tibi gratias ago, te bene-
dico, te oro, ut beatissima præ-
sentia Sanctissimi Corporis tui,
quod absconditum sub specie
panis hodierno die sumpsi, &
mihi incorporavi, ita Sanctifi-
cet animam meam, ut ex nunc
non sentiat deinceps aliam dul-
cedinem præter te, non deside-
ret aliam consolationem, non
amet aliam pulchritudinem,
non quærat alium amorem. Ut
deinceps non aliud timeam,
quàm offendere te, & displicere
tibi; nec curem alium honorem,
quàm serviendi tibi, & amandi
te semper in hac vita, ut deinde
post

post hanc te videam, te fruar, &
amem æternùm in cœlo. Amen.

Pa. Facta hac oratione, possumusne exire
ex templo?

Par. Conveniens est, ut non tam citò exea-
tis, sed adhuc paulisper subsistatis, atque
gratias agatis Sanctissimæ Virgini, S. An-
gelo Custodi, & vestro Sancto Patrono,
qui vobis astiterunt; & hoc facto, ite do-
mum in benedictione Domini; date ope-
ram, ut illo die solito magis sitis collecti,
ac solitarij, atque procul à lusibus, ac
præsertim à malis socijs, utque vacetis
exercitijs devotionis: etiam identidem re-
vocate in memoriam ingens beneficium,
quod DEUS vobis contulit, & gratias,
quas vos relaturos esse ex Sanctissima
Communionè sperare oportet.

Conclusio.

Postquam igitur sua Sancti-
tas, Dominus Noster, præ-
sentem Instructionem propo-
suit, quam sanè non erit diffici-
le

lè tradere pueris, qui disponendi sunt ad suscipiendum hoc Sacramentum, mandat, præsertim omnibus Parochis, onerando insuper conscientias eorundem, ut accuratâ industriâ utantur hac Instructione, atque etiam ea ipsa ratione, qua utendum esse Instructione de Confessione præscriptum ac ordinatum est: ut ita etiam adulti valeant cum facilitate reportare emolumentum, ac profectum, à Sanctitate sua desideratum.

*F. A. Archiepisc. Episc. Abellinens.
Secretarius Concilij.*

